

Participatie- bijlage

OMGEVINGSVISIE MAASTRICHT 2040:
STAD VAN DICHTBIJ
JANUARI 2026

Gemeente Maastricht

Bijlage 4 - Verantwoording van opbrengst participatie

Om ruimtelijke ideeën, initiatieven en zorgen op te halen, denkrichtingen te toetsen en om belangrijke punten uit de stad op te halen is een breed participatieproces opgetuigd. Een participatieproces dat gestart is met een burgerberaad en (stads)brede en naar stadsdelen ging en online verdieping ophaalde. In onderstaande geven we per onderdeel van het totale participatie-traject weer wat de hoofdlijn is richting het Maastricht 2040.

Naast het brede participatieve gesprek met de stad, is er ook met (keten-)partners gesproken over o.a. het voorontwerp. Hieronder een lijst van (keten-)partners waar gesprekken mee gevoerd zijn of waar we een reactie op het voorontwerp van mochten ontvangen.

- ProRail
- Centrummanagement Maastricht
- Centrum voor Natuur en Milieu
Educatie
- IVN Maastricht
- Staatsbosbeheer
- WML
- Veiligheidsregio Zuid-Limburg
- Provincie Limburg
- Gemeente Sittard-Geleen
- Gemeente Meerssen
- Gemeente Lanaken
- Gemeente Riemst
- Gemeente Bilzen
- Vlaamse overheid
- Maasvallei
- Rijkswaterstaat
- Waterschap Limburg
- Fietzersbond
- Adviesraad Sociaal Domein
- Woonpunt
- Servatius
- Wonen Limburg
- Buurtbalans
- Bijeenkomst voor buurtnetwerken
- GGD
- Samenwerkende Industrieën
Maastricht (SiM)
- Universiteit Maastricht
- MUMC
- Limburgse Landbouw en Tuinbouw
Bond
- Maasvallei
- Huurdersbelangenvereniging
- Q-park

Deel 1 - Burgerberaad

De centrale vraagstelling aan het burgerberaad was hoe de publieke ruimte zó kan worden ingericht dat deze optimaal bijdraagt aan het versterken van de veerkracht van individuen en groepen. Veerkracht omvat aspecten als gelijke kansen, dynamiek van ongelijkheid in de publieke ruimte, en hoe ruimtelijke structuren de kansengelijkheid kunnen bevorderen.

Het burgerberaad had binnen de participatie-instrumenten de vorm van 'meebeslissen'. Dit betekent dat keuzes die het burgerberaad maakt daadwerkelijk worden opgenomen, tenzij daar zwaarwegend argumenten voor zijn om dit niet te doen.

De inhoudelijke adviezen hadden als thema's de verbetering van de participatie (1x), het realiseren van meer ontmoeting (3x), hoe de stad verder te vergroenen (2x), mobiliteitsaspecten die beter kunnen (4x), wonen(1x), de inzet van kleinschalige cultuurevenementen (1x), het verbeteren van het woonaanbod (2x) en het realiseren van passende werkgelegenheid (1x).

Hieronder elk advies met het doel voor 2040. De precieze voorstellen zijn te vinden in de [eindrapportage](#) van het burgerberaad.

Foto: afsluitende bijeenkomst van het Burgerberaad

Opbrengsten burgerberaad en verwerking ervan

Advies	Toelichting op verwerking in omgevingsvisie
Advies 1: burgerberaad We willen dat de bestuurders/gemeenteraad in 2040 inwoners actief betrekken bij het formuleren van beleid. Inwoners willen meer mogelijkheden om actief mee te praten en mee te denken: geef de burgers de kans (meer dan nu) om hun stem te laten horen. Dat lukt alleen als de juiste informatie over beleid (of voorgenomen beleid) op het juiste moment en via de juiste kanalen bij de (juiste) inwoners aankomt.	De gemeente gaat hier (verder) mee aan de slag. Naast invulling in het participatiebeleid en participatieverordening zal de gemeente ook het gebiedsgericht verder gaan uitwerken. Dat vraagt om maatwerk per buurt en per opgave, met aandacht voor de juiste partners. De stadsdeelvisies zijn hierbij richtinggevend, maar niet 'in beton gegoten'. Op de stadsdeelvisies staan de verschillende thema's gezamenlijk en uitgewerkt aangegeven. Ze vormen een uitnodiging aan onze bewoners, partners en ondernemers om samen te werken aan de toekomst van de stad. Dit doen we bijvoorbeeld samen met de coördinator gebiedsgericht werken en de stadsdeelregisseurs. We streven naar het verder aanvullen en uitwerken van de stadsdeelvisiekaarten. Dit kan per stadsdeel of voor onderdelen van een stadsdeel, bijvoorbeeld met een uitvoeringsplan voor een sfeergebied (zoals in het Centrum) of door te werken met een

	stadsdeelprogramma of wijk of buurtatelier. Dit laatste ook als inspirerende les uit de toelichting van dhr. Floris Alkemade op 25 januari 2025 aan de gemeenteraad en uit de zienswijze procedure. Op deze manier wordt gezamenlijk gewerkt aan een: • Gedeeld eigenaarschap voor de leefomgeving tussen bewoners en overheid, waarbij het leven van bewoners en het dagelijks gebruik van de leefomgeving centraal staan. Initiatieven van bewoners die passen binnen deze omgevingsvisie, hebben grotere kans op uitvoering. • Nauwe relatie tussen gemeente en samenleving, waarbij een duurzame dialoog tussen bewoners, partners en gemeente de basis vormt voor het aanpakken van concrete opgaven en ambities. • Verbinding van de omgevingsvisie met de behoeften en ideeën in de stadsdelen en buurten. Zo kunnen sfeergebieden worden ontwikkeld of stadsdeelprogramma's en gebiedsvisies tot stand komen, waarbij bewoners, ondernemers, maatschappelijke organisaties en de gemeente gezamenlijk doelen en middelen verbinden.
Advies 2: burgerberaad We willen multifunctionele ontmoetingscentra, op maat gemaakt voor elke buurt. Voor jong en oud. Met divers aanbod, zoals bibliotheek, studieplek, koffiehuis, etc. Het buurthuis dient als een thuis waar mensen samenkomen om hun talenten te ontwikkelen en hun emoties te delen. <u>Waarom?</u> Om mensen in buurten te verbinden en daarmee zorgkosten, stress en eenzaamheid in de toekomst te voorkomen.	Ontmoeting is op basis van de adviezen van het burgerberaad een van de prioritaire thema's in de nieuwe omgevingsvisie. Gezondheid is steeds meer een integraal en belangrijk maatschappelijk thema dat daarbij hoort. Waar gezondheid voorheen sterk gefocust was op het beheer van gezondheidsrisico's en het beschermen van kwetsbare groepen, gaat het nu ook om het voorkomen dat mensen ziek worden. En juist daar kan de fysieke leefomgeving een rol spelen. Daarom werken we in de omgevingsvisie het advies van het Burgerberaad om in te zetten op een wijkdekkende structuur van ontmoetingscentra uit. Dit met enerzijds de 'kloppende harten' met commerciële, maatschappelijke en culturele invullingen. Anderzijds creëren we mogelijkheden voor bijvoorbeeld een huiskamer, jongerenhok, co-workingplace en ruimte voor verenigingen. Op die manier zijn er verschillende plekken in de buurten waar mensen samenkomen om te ontmoeten en zichzelf verder kunnen ontplooiën. Het streven is om moderne buurthuizen neer te zetten die voldoen aan de wensen van deze tijd. Deze centra moeten daarbij goed bereikbaar zijn.

	Zoals geformuleerd in de ontwerp omgevingsvisie hanteren we twee strategieën rondom ontmoeting: 1. Een gestuurde aanpak waarbij we als overheid sturen op een fijnmazig netwerk aan ontmoetingsplekken met goede bereikbaarheid, kwaliteit, leefbaarheid, diversiteit en inclusiviteit. 2. Een bottom-up aanpak waarbij we initiatiefnemers (zoveel mogelijk) ruimte geven en waar nodig en gewenst faciliteren bij het creëren van ontmoetingsplekken. Daarnaast ambiëren we differentiatie tussen ontmoetingsgebieden, zodat het aanbod goed aansluit bij de behoefte vanuit verschillende doelgroepen. Bij het aantal ontmoetingsplekken (en dus fijnmazigheid) houden we rekening met de actieradius van de beoogde gebruikers. Denk bijvoorbeeld aan het verschil tussen oudere bewoners in een woonzorgzone met een relatief kleine actieradius ten opzichte van jongeren die bereid zijn de stad door te fietsen voor hun favoriete skateplek. Het gaat niet alleen om ontmoeting van relaties en gemeenschappen. Het gaat ook om publieke familiariteit. Juist deze lichte, spontane en herhaalde vormen van ontmoeting in de buurt zijn essentieel voor stadsbewoners. Dit maakt het belangrijk dat in de buurt aantrekkelijke openbare ruimte geschikt voor contact en ontmoeting aanwezig is. En dit draagt bij aan een sociale en veilige leefomgeving. Naast de omgevingsvisie zet ook het beleidsplan sociale ontmoetingsplekken in op het faciliteren van ontmoeten.
Advies 3: Burgerberaad Een huiskamer voor jongeren in de wijken, die fungeert als een veilige, betaalbare ruimte voor buitenschoolse recreatieve activiteiten. Een voordeel is dat er onder andere meer sociale cohesie ontstaat onder jongeren. <u>Waarom?</u> • Jongeren hebben weinig recreatieve voorzieningen buiten sport. • Niet iedereen heeft een fijne thuissituatie, dus een buurthuis kan een goede afleiding zijn.	Dit advies van het burgerberaad zien wij als een aanvulling op advies 2. Dit advies (advies 3) spreekt namelijk de ambitie uit om ook voor jongeren te voorzien in ontmoetingsplekken. Door jongeren als een van de belangrijke doelgroepen in de uitwerking van advies 2 en de geschetste ambitie over realisatie van (moderne) ontmoetingsplekken mee te nemen kan aan jongeren een plek worden geboden waar ze zichzelf kunnen zijn. Initiatieven die zich voordoen willen we daarin, waar mogelijk, ondersteunen. Want hoewel de gemiddelde afstand van woning tot maatschappelijke basisvoorzieningen in Maastricht op dit moment korter is dan het landelijk gemiddelde, is de verwachting dat de druk op voorzieningen (zoals scholen en zorg) door vergrijzing toe zal nemen. Ook hebben buurthuizen, gemeenschapshuizen en trefcentra het lastig om hun exploitatie rond te krijgen door onder andere teruglopend aantal verenigingen en ledenaantallen. Daarom willen we het gebruik van het maatschappelijk vastgoed beter laten aansluiten bij de (veranderende) behoeftes van de buurt

• Meer huiskamers voor jongeren met recreatieve activiteiten voorkomen hangjongeren en potentiële criminaliteit.	(bijv. voor de doelgroep jongeren zoals het burgerberaad daarop inzet). Om de levensvatbaarheid van deze voorzieningen te vergroten, worden ruimtelijke keuzes gemaakt: • We streven naar een goede dekking van maatschappelijke basisvoorzieningen, waar mogelijk geclusterd in en nabije bestaande (sociale ontmoetings) voorzieningen, zoals het ‘kloppend hart’ van de buurt. • Buurtgerichte en publiekstrekkende functies zoals zorg, kinderopvang en sport worden daarom idealiter geconcentreerd op of zeer nabij de ‘kloppende harten’ met winkels. • Ongebruikte mogelijkheden voor detailhandel op locaties buiten de hoofdwinkelstructuur (zoals buiten het kernwinkelgebied, stedelijke centra en kloppende harten) worden – in lijn met de wens tot concentratie – afgeschaald. Op die plekken kan zich waar mogelijk ten behoeve van ontmoeting, kleinschalig een sportvoorziening (zoals yoga), sociale ontmoetingsplekken zoals buurtbrök, co-working of bedrijfsverzamelgebouw met aantal bedrijfjes vestigen. Andersom wordt terughoudend omgegaan met het omzetten van maatschappelijke functies naar andere functies.
Advies 4: Burgerberaad Verloedering terugdringen. • Bestaande strategische (groene) plekken in de wijken aantrekkelijk maken voor gratis ontmoetingen tussen jong en oud (daarbij ook kijkend naar de aanwezigheid van horeca, bijvoorbeeld het Mamacafé op de Groene Loper). • Groene plekken voorzien van speel- en sportmogelijkheden, bijvoorbeeld klimrekjes, beweegtuin (fitnesstoestellen), jeu-de-boulesbaan, bankjes, basketkorf (bijvoorbeeld het Vrijheidspark), picknicktafel. • Georganiseerde activiteiten door vrijwilligers, zoals bootcamp en Koningsspelen, zodat de buurt en de plekken meer gaan leven.	We zetten actief in op het stimuleren van ontmoeting en beweging in de openbare ruimte. We zien de publieke ruimte niet enkel als functionele doorgangsplek, maar als een sociale en gezonde verblijfsruimte. Daarom investeren we ook in aantrekkelijke, groene toegankelijke plekken die uitnodigen tot contact, rust en beweging. Denk aan comfortabele zitgelegenheden op logische ontmoetingspunten, en aan routes die voetgangers vanzelf leiden langs plekken waar men elkaar op natuurlijke wijze kruist. We stimuleren ook de gebruikswaarde van groen: niet alleen om naar te kijken, maar om te beleven en te kunnen gebruiken. Dat doen we door ruimte te maken voor kleinschalige kunst, speelvoorzieningen, beweegaanleidingen en buurtgerichte initiatieven. Zo ontstaat een balans tussen groen dat zijn gang kan gaan – voor ecologie en biodiversiteit – en groen dat uitnodigt tot actief gebruik, zoals een sportveldje, een natuurlijke speeltuin of een groene ontmoetingsplek midden in de wijk. Met dit kader willen we de ambities zoals hier geschetst verder waarmaken. We geven groen een dubbele rol: als rustige achtergrond waar ook de natuur haar gang kan gaan én plekken die als levendig decor voor spontane ontmoeting kunnen dienen.

	Als het gaat om evenementen erkennen we dat ook deze bijdragen aan sociale cohesie en identiteit. Daarom bieden we bewust ruimte aan evenementen in verschillende soorten en maten – van kleinschalige buurtactiviteiten tot culturele of sportieve festivals. Daarbij zoeken we naar een goede balans tussen levendigheid en leefbaarheid, zodat de ontmoeting centraal staat.
Advies 5: Burgerberaad Een groot park binnen een wijk is van belang, omdat onderzoek uitwijst dat natuur/groen bijdraagt aan een gezondere bevolking, meer sociale contacten, mentale en fysieke ontspanning en minder hittestress. Het maakt de stad aantrekkelijker, mooier, groener en levert een bijdrage aan verbetering van de biodiversiteit. Wij pleiten voor veilige parken met voldoende openheid en voldoende bescherming voor insecten, dieren en planten. In dat park zien we graag ‘speels’ water (fontein o.i.d.), voorzieningen voor horeca en sport/spel en/ of een speeltuintje. Het park dient vooral gebruikt te mogen worden zonder al te veel beperkende regelgeving. Onze voorkeurslocatie gaat uit naar Maastricht Oost om meer evenredigheid in de verdeling van natuur/groen/parken te krijgen.	In de Omgevingsvisie en de Maastrichtse Omgevingseffectrapportage is op basis van een nulmeting in kaart gebracht hoeveel groen er per buurt beschikbaar is en waar op korte termijn prioriteit moet worden gelegd. Daarbij is ook gekeken naar het type groen dat nodig is om de biodiversiteit te versterken. De inzet op vergroening zoals geformuleerd door het Burgerberaad wordt vormgegeven via meerdere sporen, waaronder de invoering van een groennorm per buurt, de ontwikkeling van parkachtige omgevingen via onder meer de inzet van (parkachtige) groene stadszoom en groene uitlooproutes naar de buitengebieden. In de stadszoom krijgen specifieke groene recreatieve functies een plek, zoals: groene uitloopgebieden, recreatie en sport, pluk- en voedselbossen en stads- en moestuinen (voedselcoöperaties en stedelijke voedselproductie) en waterbuffering. In sommige delen van de stad, zoals ook het Burgerberaad specifiek Maastricht-Oost noemt, ontbreken grote stadsparken. Daar functioneert deze zone als een groot langgerekt stadspark, gelegen tussen stad en landbouwgebied, vergelijkbaar met het noordelijke deel van het Jekerdal.
Advies 6: Aantrekkelijk openbaar vervoer Een samenhangende keten tussen parkeren buiten de binnenstad en openbaar vervoer naar de stad. We willen dat het meeste vervoer binnen Maastricht met het openbaar vervoer, de fiets of te voet wordt gedaan in plaats van met de auto. De binnenstad van Maastricht toegankelijker maken voor de inwoners.	De ambitie is om het openbaar vervoer zo goed en wijkdekkend mogelijk te laten aansluiten op de behoeften van de stad en haar inwoners. Hoewel de gemeente geen formele bevoegdheid heeft over het openbaar vervoer, speelt zij wel een actieve rol in de afstemming met vervoersautoriteiten en -aanbieders over de inrichting van het netwerk en het verdere te laten evolueren naar een samenhangende keten. Door de openbare ruimte zo in te richten dat deze aantrekkelijk, veilig en toegankelijk is voor voetgangers, fietsers en ov-gebruikers, wordt deze modaliteitskeuze actief gestimuleerd. Naar verwachting zal dit leiden tot een verdere stijging van het gebruik, waarmee het openbaar vervoer ook rendabeler en efficiënter te exploiteren wordt.

	Ook draagt de ruimtelijke verdichting rondom bestaande voorzieningen en knooppunten bij aan een groter potentieel gebruikersaantal van het openbaar vervoer. Deze bundeling van functies en bewoners maakt het aantrekkelijker voor vervoeraanbieders om hun aanbod uit te breiden, wat op zijn beurt het gebruiksgemak en de bereikbaarheid van het ov verder verbetert. Parkeren op afstand, waardoor parkeerplaatsen in de stad anders ingezet kunnen worden voor waarde creatie (verblijven, klimaatadaptatie, fietsparkeren etc.). Op sommige plekken zijn parkeergarages, met focus op de Vrijthofgarage, voor bezoekers (deels) omgezet naar bewoners (in combi met fiets) en te reserveren plekken, waardoor straatparkeren kan verdwijnen en het zoekverkeer vermindert.
Advies 7: Fietzers en voetgangers: veiligheid en bereikbaarheid Waar mogelijk gescheiden straten en fietspaden, in het bijzonder in de buitenwijken. Deze moeten 1) breder worden aangelegd en 2) beter worden aangeduid met behulp van signalering. • Verbreding en uitbreiding van de wandel- en fietsroutes van, naar en in het centrum. • Aantrekkelijk maken om de fiets te nemen of te voet te gaan. • Betere bewegwijzering van de fiets- en looproutes. Waarom? Om gevaarlijke situaties op te lossen! De stad beter bereikbaar voor iedereen te maken! En bij te dragen aan meer beweging en betere luchtkwaliteit.	In de omgevingsvisie is het belang van goede voetgangers- en fietsvoorzieningen onderstreept en als structurele ambitie vastgelegd. Bij herinrichting van de openbare ruimte wordt toegankelijkheid standaard meegenomen in het ontwerp en de uitvoering. Dit doen we in nauwe samenwerking met ervaringsdeskundigen en belangenorganisaties. Zo bouwen we stap voor stap aan een stad waar iedereen zich vrij kan bewegen. We hebben daarbij ook de verantwoordelijkheid – mede op basis van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap – om de openbare ruimte en (openbare) gebouwen toegankelijk te maken én te houden. Toegankelijkheid is daarmee geen voorziening, maar een recht. Dit doen we in nauwe samenwerking met ervaringsdeskundigen en belangenorganisaties. Zo bouwen we stap voor stap aan een stad waar iedereen zich vrij kan bewegen. We werken conform het verdrag ook aan en met een lokale inclusie agenda. Onze ambitie bestaat uit: • Toegankelijke openbare ruimte: stoepen, paden, pleinen en parken, maar ook voor voetgangers toegankelijke bruggen en tunnels worden drempelvrij en goed begaanbaar ingericht. • Toegankelijke gebouwen: Nieuwe gebouwen en verbouwingen moeten voldoen aan toegankelijkheidseisen (bijvoorbeeld met drempelvrije entrees). • Toegankelijk openbaar vervoer en mobiliteit: openbaarvervoerhaltes, routes en overstappunten worden toegankelijk gemaakt voor iedereen (bijvoorbeeld met geleidelijnen).

	• Toegankelijke informatie en bewegwijzering: borden, route-informatie en digitale tools worden duidelijk en voor iedereen bruikbaar (bijvoorbeeld met duidelijke en contrastrijke bewegwijzering). • Toegankelijke voorzieningen: speelplekken, sportlocaties en publieke gebouwen worden zo ingericht dat iedereen kan meedoen. <i>In 2040</i> Maastricht is in 2040 een compacte stad, waar voorzieningen goed en op korte afstand bereikbaar zijn. We investeren in aantrekkelijk, veilig en comfortabel lopen en fietsen. Nu al reist 58% van de Maastrichtenaren te voet of per fiets naar werk of onderwijs. In 2040 is dit aandeel verder gegroeid omdat de meerderheid van onze inwoners werken en studeren in eigen stad, vaker te voet of te fiets gaan en vaker thuis of in nabijgelegen werk- en meetingsruimtes studeren en werken. We investeren daarbij verder in een goed loopnetwerk met ruimere en goed toegankelijke trottoirs en voetpaden. Daarmee willen bijdragen aan dat lopen vanzelfsprekend, alledaags en een vrijetijdsbesteding is. Belangrijk is dat de inrichting ertoe bijdraagt dat iedereen kan en durft te lopen en daar waar nodig daarbij geholpen kan worden. Voetgangers moeten zich veilig voelen. Het netwerk zal in stappen worden verbeterd en uitgebreid zodat alle belangrijke bestemmingen in de stad goed bereikbaar zijn te voet. Een soortgelijke aanpak geldt voor fietsen. Een belangrijk thema daarbij is het verminderen van barrières, bijvoorbeeld door te werken aan de veiligheid en aantrekkelijkheid van het Kennedytracé voor zowel voetgangers en fietsers en het realiseren van een nieuwe loop- en fietsbrug over de Maas en veiligere oversteken over de oude singelstructuur en bijvoorbeeld ook de assen Terblijterweg en Akersteenweg.
Advies 8: Autoluwe binnenstad Gezien het bovenstaande stellen wij een autoluwe binnenstad (inclusief Wyck) voor. Vanzelfsprekend voorziet het beleid in noodzakelijke ontheffingen. Bijvoorbeeld voor binnenstadbewoners, ondernemers in de binnenstad, hulpdiensten, mindervalide mensen, enz	De ambitie van het verder autoluw maken van de binnenstad nemen we over, met oog voor een zorgvuldige balans tussen leefkwaliteit en bereikbaarheid. Daarbij wordt expliciet rekening gehouden met logistieke bevoorrading, de bereikbaarheid voor bewoners en mensen die minder goed ter been zijn, evenals met de bereikbaarheid voor hulpdiensten zoals het advies van het burgerberaad dit ook betoogt. Doel is om de verblijfskwaliteit in de binnenstad te verhogen, de

	luchtkwaliteit te verbeteren en het centrum toekomstbestendig te maken voor bewoners, bezoekers en ondernemers. Momenteel wordt een pilot voorbereid voor het autoluw maken van een deel van Wyck. In de Omgevingsvisie wordt daarnaast aangegeven dat ook in andere delen van het centrum, samen met bewoners en ondernemers, wordt verkend welke maatregelen richting een autoluwer centrum gewenst, haalbaar en uitvoerbaar zijn. Deze maatregelen gaan we vervolgens effectueren. Deze gebiedsgerichte aanpak vormt de basis voor een zorgvuldig proces van stapsgewijze implementatie.
Advies 9: Samenbrengen van ouderen en jongeren Nieuwe gedeelde woonvormen ontwikkelen, waarin jongeren en ouderen worden samengebracht. In deze woonvormen ondersteunen jongeren in de verzorging. Hiermee wordt eenzaamheid onder jongeren en ouderen tegengegaan en wordt de zorg ontlast. De woonvorm wordt aantrekkelijk gemaakt voor jongeren door: • Jongeren woonruimte te bieden in de stad Maastricht voor een aantrekkelijke prijs • Een warme sociale omgeving en laagdrempelige introductie tot de stad • De gelegenheid te bieden een bijdrage te leveren aan de maatschappij Zie ter inspiratie het voorbeeld van de Gerlachusflat (verzorgingstehuis) te Maastricht.	In de nieuwe Omgevingsvisie wordt ingezet op het toevoegen van voldoende, betaalbare en passende woningen. Dit realiseren we enerzijds door nieuwbouw op zorgvuldig gekozen locaties, en anderzijds door het efficiënter benutten van de bestaande woningvoorraad. Door bestaande woningen aan te passen voor andere doelgroepen, zoals ouderen of kleinere huishoudens, ontstaan nieuwe woonvormen die beter aansluiten bij de huidige maatschappelijke behoeften. Denk aan levensloopbestendige aanpassingen of woonvormen gericht op gedeeld gebruik, zoals <i>friends-contracten</i> of <i>meergeneratiewonen</i>. Met deze aanpak creëren we ruimte voor initiatieven die bijdragen aan het versterken van onderlinge verbondenheid, het tegengaan van eenzaamheid en het verbeteren van de doorstroming op de woningmarkt.
Advies 10. Alle woonwijken groen en natuurinclusief Versterken van het groen en natuur in elke woonwijk van Maastricht naar 2040, op basis van een uitgewerkte natuur- en groenvisie en beleidsregel natuurinclusief bouwen. Waarom? Groen en natuur worden nu nog onvoldoende meegenomen en -gewogen bij (her)ontwikkelingen in woonwijken en het versterken van biodiversiteit op alle schaalniveaus (woning, wijk, stad, regio).	Het versterken van de vergroening voor klimaatadaptatie, het tegengaan van hittestress en het creëren van leefbare en prettige gebieden is een belangrijke keuze doorheen de nieuwe omgevingsvisie. In de omgevingsvisie bepalen we aan de hand van een groennorm in welke buurten meer stedelijk groen nodig is. Deze norm is mede afhankelijk van de stedenbouwkundige karakteristiek van een buurt. De norm bestaat uit een minimumpercentage per buurt dat gehaald moet zijn in 2040, en een streefpercentage. De groennorm is geen absoluut recht of rigide regel, maar een richtinggevend instrument dat onze ambities concretiseert. Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen geldt het streefpercentage

	als uitgangspunt. De in het burgerberaad voorgestelde generieke percentages worden daarbij als minimum gehanteerd. De omgevingsvisie zet verder in op circulair en natuurinclusief bouwen. We stimuleren het gebruik van hernieuwbare en hergebruikbare materialen, ontwerpen voor aanpasbaarheid en bouwen met oog voor klimaatadaptatie. Door natuurinclusief en circulaire principes te integreren in ontwerp, uitvoering en beheer, werken we aan een klimaatadaptieve gebouwde omgeving.
Advies 11: Kleinschalige cultuurevenementen voor iedereen We denken dat cultuur kan bijdragen aan het mooier maken van Maastricht. Aan de sociale riolering van Maastricht. De identiteit van de stad als cultureel centrum kan versterken en uitbreiden. We willen starten met kleinschalige evenementen. Om lokale kunstenaars een podium te bieden. Zich te presenteren aan een breder publiek. Vroeger kenden we de Rode Loper. Cultuur is nu best wel elitair. Terwijl cultuur kan bijdragen aan het verbeteren van de kwaliteit van het leven. Maak cultuur laagdrempelig en minder kostbaar. Zo kan iedereen kennismaken met een divers cultureel palet, om op die manier deelname en toegang van alle leeftijdsgroepen aan het culturele leven te bevorderen. Zo bevorderen we verbinding tussen verschillende sociale groepen en maken we een begin met een langetermijnvisie voor Maastricht als cultuurstad. Waar het goed wonen en verblijven is.	Het culturele ecosysteem van Maastricht is van grote waarde voor de stad. Cultuur levert niet alleen een belangrijke bijdrage aan creativiteit, identiteit en ontmoeting, maar speelt tevens een wezenlijke rol in maatschappelijke cohesie, economische ontwikkeling en ruimtelijke kwaliteit. In het licht van actuele opgaven zoals woningbouw, leefbaarheid en stedelijke vernieuwing is het van belang dat de betekenis en kracht van cultuur expliciet worden erkend en actief worden benut. De Omgevingsvisie onderstreept dan ook het belang van het behouden en versterken van cultuur voor de stad en haar inwoners. Toegankelijke culturele plekken – van theaters tot broedplaatsen – functioneren niet alleen als podia voor kunst, maar ook als locaties voor creatie, educatie en sociale interactie. Door cultuur structureel te verweven in ruimtelijke en stedelijke ontwikkeling, fungeert zij als verbindende factor die bijdraagt aan de leefbaarheid, het vestigingsklimaat en de identiteit van Maastricht. De Omgevingsvisie reikt concrete handvatten aan om cultuur ruimtelijk in te bedden. De inzet op een compacte stad biedt hierbij kansen: door functies te clusteren ontstaat meer nabijheid, en wordt cultuur beter bereikbaar en toegankelijk voor alle doelgroepen. Zo wordt het culturele aanbod verbreed, versterkt en laagdrempeliger gemaakt voor alle leeftijdsgroepen.
Advies 12. Betaalbare sociale woningen in Maastricht • Meer betaalbare sociale woningen. • Beter controleren wie er gebruik maakt van de woningen, 1 koppel heeft 2 woningen en er wordt maar gebruik gemaakt van 1. • Naar alternatieve woonvormen kijken om	Een van de uitgangspunten in de Omgevingsvisie is dat een verplicht aandeel van de woningen in nieuwe projecten betaalbaar moet zijn. De (buurt) specifieke eisen op het vlak van betaalbaarheid en het woningoppervlak zijn uitgewerkt in de Notitie gebiedsgerichte uitwerking minimumpercentages betaalbare woningbouw (en straks in het Volkshuisvestingsprogramma).

woningprobleem op te lossen (bijv. kangoeroewoning). • Financieel aantrekkelijk maken om samen te wonen, zodat woningen vrijkomen.	Het idee is dat deze woningmix jonge mensen aantrekt, zorgt voor een menging van sociale doelgroepen en doorstroom stimuleert voor senioren/ jonge gezinnen. Waar mogelijk, benutten we de bestaande voorraad beter, door meer concepten van kamerbewoning mogelijk te maken. We houden hierbij rekening met het effect op de leefbaarheid van buurten en wijken. Ten aanzien van controles op gebruik doet de Omgevingsvisie geen uitspraak over de prioritering van diverse handhavingssaken. Wat betreft de financiële aantrekkelijkheid om samen te gaan wonen is deze afhankelijk van bovenlokaal (niet gemeentelijk) beleid en kunnen we deze aanbeveling niet verwerken in de Omgevingsvisie. De gemeente bouwt de woningen niet zelf, maar faciliteert en stimuleert de bouw van de gewenste woningen. Dit doen we via samenwerking en afspraken met onze woningcorporaties en projectontwikkelaars. Deze oproep van het burgerberaad t.a.v. de samenwerking met woningcorporaties ondersteunen we, om daarmee het geschetste doel ook te realiseren.
Advies 13: Veilig verkeer rondom het centraal station • Aantrekkelijk stationsgebied als verbindende schakel in de stad: • Goede bereikbaarheid voor alle doelgroepen (leeftijd, handicap, beperking). • (Sociaal) veilig: verkeer, oversteekplekken, fietsgemak	De ambitiebeschrijving in de omgevingsvisie over de stationsomgeving gaat over het realiseren van woningbouw in hoog stedelijk milieu, waar wonen en werken gemengd worden met (stedelijke) voorzieningen en goede regionale verbindingen in de nabijheid. De spoorzone – grofweg het gebied tussen Limmel aan de Maas en de Health Campus – zal een grote transformatie ondergaan via de nieuwe gebiedsvisie GRND MSTRG. Hier willen we in verschillende deelgebieden stedelijke ontwikkeling op gang brengen met een gemengd programma van wonen, werken en voorzieningen. We bouwen aantrekkelijke, groene, autoluwe milieus waarmee we talenten en gezinnen willen aantrekken en vasthouden. Met aandacht voor zorggeschikte appartementen en zorg voor senioren om de doorstroming op de woningmarkt op gang te brengen. Goede bereikbaarheid is daarbij een randvoorwaarde, en ook een van redenen om voor spoorzone te kiezen als ontwikkelgebied naar een aantrekkelijk stationsgebied toe waar goede en veilige bereikbaarheid randvoorwaardelijk is.
Advies 14: Werkgelegenheid starters voor economische groei Wij streven naar een gezonde verdeling tussen de leeftijdsgroepen in de stad.	We werken aan het vestigingsklimaat door te streven naar een goed ondernemersklimaat dat economische dynamiek (vestigingen van nieuwe en doorontwikkeling van bestaande bedrijven) optimaal ondersteunt. Een stad en regio waar

Daarnaast willen wij een welvarende stad, waarin we de komende tijd een economische groei zien. Dit gebeurt als er meer starters in Maastricht blijven omdat er werkgelegenheid is. Dat er meer werkgelegenheid is op basis van de studies die Maastricht biedt. Dat Maastricht samenwerkt met de Euregio (Luik, Aachen, etc.) op het gebied van werkgelegenheid.

Maastrichtse werkgevers voldoende en gekwalificeerde werknemers vinden. Een stad die beschikt over voldoende en passende bedrijfsruimte, bijvoorbeeld op bedrijventerreinen en kantorenlocaties.

Essentieel voor een bloeiende en groeiende stad is voldoende ruimte voor werken (o.a. dienstverlening en bedrijfsactiviteiten zoals installeren, produceren en verhandelen van goederen). Voor praktisch en theoretisch opgeleiden, voor maak- en kennisindustrie, voor starters en doorgroeiers. Voor die ruimtebehoefte bieden we plek in de hele stad met verschillende verschijningsvormen en zoeken we nauw contact met de regio. Zo zal de behoefte groeien naar ruimte voor circulaire economie, terwijl geschikte werklocaties schaars zijn. Daarom zullen we de bestaande ruimte optimaal gebruiken door in te zetten op behoud, herstructureren en intensiveren van het gebruik van de ruimte (bijvoorbeeld door meer hoogbouw). Zodat de benodigde uitbreiding van bedrijventerreinen beperkter is. We werken daarnaast ook aan meer ruimte voor werkgelegenheid in het stedelijk weefsel (zoals in productieve buurten en in plinten van woongebouwen) en maken bijvoorbeeld de Brightland campus aantrekkelijker om te verblijven en te werken, zodat studie en werk in elkaar overlopen.

Zichtbaarheid van kansen die Maastricht en regio bieden voor studenten is hierin ook een belangrijke stap. De aan Maastricht grenzende regio telt binnen één uur reistijd circa vier miljoen inwoners en 2,2 miljoen banen, zo stelt het ROA. De vraag bij bedrijven in Maastricht en de regio naar geschikte werknemers, zowel praktisch- als academisch geschoold is hoog en de zichtbaarheid van de lokale en regionale bedrijvigheid blijkt onvoldoende om recent afgestudeerden te behouden. Ook de afstemming tussen het onderwijsaanbod en de vraag vanuit de lokale economie is niet altijd optimaal. Daarnaast komt er veel kijken bij het als *international* werken in Nederland, of als Nederlander in de grensregio. De regelgeving is bij studenten, bedrijven en andere instellingen vaak onvoldoende bekend en de hulpmiddelen die aan internationals geboden worden bereiken studenten ook niet altijd.

Verder gaan we daarbij de *stay rate* in beeld brengen van (inter)nationale studenten, waar mogelijk per *sleutel sector* van de economie van Maastricht, alsmede de redenen van blijven of vertrekken. We gaan daarbij uitwerken op welke wijze studenten vroegtijdig in contact komen met interessante

	werkgevers dan wel hoe zij een stap verder geholpen kunnen worden als starter. Tot slot spelen de onderwijsinstellingen een belangrijke rol bij de ontwikkeling van de kenniseconomie, waarmee samenwerking mogelijk is op tal van terreinen. Zowel praktisch- als academisch opgeleide studenten moeten onderdeel worden van de groeiende kenniseconomie. De verbinding wordt versterkt tussen de kennisketen, studenten, de arbeidsmarkt en het bedrijfsleven. Behoeften worden uitgesproken wat waar nodig en mogelijk is, en op elkaar afgestemd.
Advies 15: Afterparty Wat willen we? Hoe willen we dat de stad eruitziet in 2040? Waarom vinden we dat belangrijk? Dat er een terugkoppeling komt vanuit de gemeenteraad na de raadsvergadering. Waarom? Zodat we als burgerberaad weten wat er met het advies gaat gebeuren.	Dit advies zal worden opgevolgd door de organisatie van de inloopbijeenkomst na de zienswijzeperiode over 'participatie en de Omgevingsvisie', waarvoor ook de gemeenteraad zal worden uitgenodigd. Verder zal na afloop van de definitieve raadsvergadering het college een informatieve rapportage over het definitieve besluit van de gemeenteraad met betrekking tot de Omgevingsvisie sturen naar het burgerberaad en op de gemeentelijke website, uiteraard inclusief de definitieve omgevingsvisie. Op deze wijze wordt het burgerberaad gedurende het hele traject – naast de periodieke e-mailupdates – geïnformeerd over de voortgang en de uiteindelijke uitkomsten.

Deel 2 - Stadsbrede en stadsdeelsessies

In de periode van oktober tot en met december 2023 hebben er een stadsbrede en 7 stadsdeelbijeenkomsten plaatsgevonden. Tijdens deze bijeenkomsten zijn deelnemers gevraagd om input te geven over de omgevingsvisie en de consequenties die keuzes hebben op de stad of het betreffende stadsdeel. Daarnaast kregen zij de mogelijkheid om een specifieke denkrichting mee te geven voor de middellange en lange termijn. De bijeenkomsten werden drukbezocht door betrokken inwoners en partners. De belangrijkste punten die de deelnemers gezamenlijk hebben gekozen en ingebracht worden of in het algemene deel of per stadsdeel weergegeven.

Stadsbrede sessie: Denkrichtingen van deelnemers

Verbondenheid

Ontmoeting is een belangrijk ruimtelijk uitgangspunt, goed verspreid over de stad en waar nodig met ondersteuning van de gemeente. Dit realiseren we door te vergroenen, moderne buurthuizen of andere ontmoetingsplekken te creëren en ruimte te bieden aan sport en evenementen. De plekken waar dagelijkse voorzieningen, zoals winkels, zorg en horeca samenkomen, zijn voor mensen een belangrijke factor in ontmoeting. Bij ontmoeting horen ook goede verbindingen en goede locatiekeuzes, zoals het toegankelijker maken van openbaar vervoer en het spreiden van diverse doelgroepen over wijken. Ook toerisme zorgt voor verbinding. Belangrijk aandachtspunt onder deze beweringen is dat ontmoeting soms gefaciliteerd dient te worden, en niet altijd vanzelfsprekend is. De komst van de stadsdeelregisseurs wordt daarbij als een goede stap ervaren om de verbinding tussen gemeente en de stad te verstevigen.

Verwerking van opmerkingen:

Advies / Opmerking	Toelichting op verwerking in omgevingsvisie
Ontmoeting is belangrijk als ruimtelijk uitgangspunt – met steun van de gemeente.	De Omgevingsvisie onderstreept het belang van ontmoeting als een belangrijke waarde voor de stad. Het creëren van plekken waar mensen op een laagdrempelige manier samenkomen – zoals buurthuizen, sportvoorzieningen en groene verblijfsruimtes – wordt gestimuleerd. Deze ontmoetingsplekken dragen bij aan sociale cohesie, inclusie en de leefkwaliteit van buurten.
Realisatie via vergroening, buurthuizen, sport en evenementen.	De visie bevat plannen voor het vergroenen van de stad en het ontwikkelen van moderne ontmoetingsplekken. Dit omvat het aanleggen van groene plekken en het verbeteren van bestaande openbare ruimtes om ontmoeting te faciliteren. Ook wordt er ruimte geboden aan evenementen, zowel stadsbrede als meer buurtgerichte evenementen.
Lokale middenstand als ontmoetingsplek.	Via de kloppende harten (met buurtwinkels) duidt en erkent de visie de rol van de lokale economie in buurten als een zeer belangrijke ontmoetingsplek. Er wordt op gestuurd om deze grotere ontmoetingsplekken, waar de lokale middenstand reeds gehuisvest is, nader te versterken. Deze plekken kunnen commercieel, maatschappelijk en cultureel versterkt worden. Dit met de gedachte dat hoe meer dynamiek, hoe beter voor de betreffende winkels en voor de andere functies die elkaar zo versterken en samen zorgen voor een plek voor ontmoeting voor iedereen.
Goede verbindingen zijn essentieel voor ontmoeting.	De Omgevingsvisie legt nadruk op het verbeteren van de fysieke en sociale verbindingen binnen en buiten de stad. Dit betreft onder meer de versterking van het openbaar vervoer, de uitbreiding en kwaliteit van het fietsnetwerk en bijv. het verbeteren van toegankelijke routes naar groene ontmoetingsplekken. Door deze verbindingen te verbeteren, wordt niet alleen de bereikbaarheid vergroot, maar ook de kans op ontmoeting en sociale interactie bevorderd.
Spreiding van doelgroepen over wijken bevordert ontmoeting.	De Omgevingsvisie streeft naar gemengde en inclusieve wijken waarin een solidaire mix van bewoners ontstaat. Door verschillende doelgroepen en woonvormen met elkaar te verbinden en ruimte te bieden voor ontmoeting en onderling contact, wordt ingezet op het versterken van sociale samenhang. Deze aanpak draagt bij aan een socialere stad waarin men de mogelijkheid heeft om elkaar te ontmoeten en deel te nemen aan het stedelijk leven.
Toerisme als factor in verbinding.	Het bieden van ruimte voor vrijetijdseconomie, en daarmee als belangrijke aanjager van Maastricht als stad van ontmoeting, is een onderdeel van deze visie als het gaat om ontmoeting en het uitdragen van de kracht van

	Maastricht. Deze pijler onder de Maastrichtse economie zal worden gekoesterd en verbeterd, met aandacht voor de balans.
Ontmoeting moet actief gefaciliteerd worden.	De visie erkent dat ontmoeting niet altijd vanzelfsprekend is en dat actieve maatregelen soms nodig zijn om dit te faciliteren. Het beleidskader 'sociale ontmoetingsplekken' zet hier verder op in. De gemeente zet hier op diverse wijze op in: 1. Een gestuurde aanpak waarbij we als overheid sturen op een fijnmazig netwerk aan ontmoetingsplekken met goede bereikbaarheid, kwaliteit, leefbaarheid, diversiteit en inclusiviteit. 2. Een bottom-up aanpak waarbij we initiatiefnemers (zoveel mogelijk) ruimte geven en waar nodig en gewenst faciliteren bij het creëren van ontmoetingsplekken.
Stadsdeelregisseurs versterken verbinding tussen gemeente en bewoners.	De relatie tussen stad en haar inwoner is een belangrijke. De inzet van de stadsdeelregisseurs vormt daarin een belangrijke invloed om de wederkerigheid vorm te geven.

Kenniseconomie

De ontwikkeling van de (kennis) economie werd als apart onderwerp besproken, via een SWOT-analyse. Als sterke punten voor de kenniseconomie werd de aanwezigheid van het MUMC+ als universitair ziekenhuis gezien, en de focus op de Health Campus als goede representant van het moderne Maastricht. Ook werd specifiek genoemd dat bewonersinitiatieven door de gemeente over het algemeen goed begeleid worden.

Als zwak punt werd genoemd de beperkte regie die de gemeente soms neemt bij het inrichten van de publieke ruimte en het gebrek aan verbindingen. Ook de beperkte verbindingen naar bijv. Brussel helpen niet bij deze ontwikkeling.

Kansen worden gezien in kennisdeling en het aantrekken van kennisinstituten naar de stad. Verder zijn de aanwas en vooral vasthouden van studenten en goede verbinding met werkgevers genoemd om Maastricht als kennisstad te verbeteren. Daar horen goede verbindingen bij, zowel lokaal als internationaal, met ruimte voor parkeren en betaalbare woningen. Met het doorontwikkelen naar een kennisstad is het belangrijk oog te hebben voor evenwicht in welvaart en beleving in de stad en regio.

Tot slot werden de bedreigingen behandeld, en hadden de deelnemers oog voor de overbelasting van de A2 op piekmomenten. Ook water wordt als een kans, maar zeker ook als een bedreiging gezien voor het gebied in en rondom de campus.

Verwerking van opmerkingen:

Advies / Opmerking	Toelichting op verwerking in omgevingsvisie
Aanwezigheid en ontwikkeling van het MUMC+ als universitair ziekenhuis	Een belangrijke troef voor onze economie is de Brightlands Maastricht Health Campus. Deze campus is samen met de andere Brightlands Campussen een katalysator voor een toekomstbestendige kennisgedreven economie. Speerpunt hierbij is het vergroten van de valorisatie, het (commercieel) benutten van de kennis die hier wordt ontwikkeld en faciliteren van uitwisseling van kennis door ontmoeting. Naast het directe belang van de Health campus voor inwoners als centrum voor goede zorg en preventie, profiteert een groot deel van de economie van de aanwezigheid van de campussen. Het ecosysteem van bedrijven beperkt zich al lang niet meer tot de Brightlands campussen in Zuid-Limburg. Zo profiteert bijvoorbeeld ook de (maak)industrie van technologie die wordt ontwikkeld op campussen en kan zo haar aanbod met nieuwe innovatieve en duurzame producten uitbreiden. De stuwende kracht van de kennis- en maakeconomie, zorgt ervoor dat de regionale economie over de gehele linie sterker wordt. Met partners als de provincie Limburg, het MUMC+ en de universiteit werken we aan de doorontwikkeling van de Health Campus als onderdeel van het Brightlands ecosysteem. Hier realiseren we ruimte voor een bundeling van klinische zorg, kennisintensieve bedrijvigheid en universitair medisch onderwijs.
Health Campus als representant van modern Maastricht	Uitgewerkt als inzet van Maastricht als onderdeel van de verdere ontwikkeling van de Maastrichtse economie en kennisontwikkeling. De ontwikkeling van de campus is daarbij een van de bewegingen zoals beschreven in de omgevingsvisie.
Goede begeleiding bewonersinitiatieven	Via het participatief kader van de gemeente en de rol van gebiedsgericht werken daarin werkt de gemeente aan begeleiding van bijvoorbeeld bewonersinitiatieven.
Beperkte regie in publieke ruimte	De omgevingsvisie onderkent de noodzaak van gemeentelijke ruimtelijke regie en zet daar strategisch op in. De visie benoemt regie als een kernvoorwaarde voor het realiseren van maatschappelijke ambities in een complexe stedelijke omgeving.
Verbindingen (Brussel) ontbreken	De Omgevingsvisie zet in op het versterken van snelle en betrouwbare treinverbindingen met de regio, evenals met steden als Eindhoven, de Randstad en Brussel. Hiermee wordt de bereikbaarheid van Maastricht vergroot en de positie van de stad binnen (inter)nationale netwerken versterkt.
Aantrekken kennisinstituten	Er wordt ingezet op het versterken van kennisecosystemen, zoals rondom de Health Campus, waar onderwijs, onderzoek, zorg en ondernemerschap samenkomen. Deze ontwikkeling draagt bij aan een innovatieve en toekomstgerichte economie voor Maastricht en de regio.
Vasthouden studenten & werkgeversbinding	De kennisstad is een stad waar we niet alleen talent aan te trekken, maar ook vasthouden. Niet voor niets is er een grote inzet op het behouden en aantrekken van mensen tussen de 25 en 45 jaar. Daarbij passende werkgelegenheid creëren is daar een randvoorwaarde voor.

Lokale en internationale bereikbaarheid, parkeren, wonen	In de Omgevingsvisie worden mobiliteit, parkeren en wonen nadrukkelijk in samenhang benaderd als randvoorwaarden voor een leefbare en toekomstbestendige stad. Bij ruimtelijke ontwikkelingen wordt gestuurd op een goede balans tussen bereikbaarheid, voldoende en passend parkeeraanbod, en een gezonde woonomgeving. Deze integrale benadering draagt bij aan duurzame verstedelijking, het verminderen van verkeersdruk en het versterken van de kwaliteit van de openbare ruimte.
Evenwicht in welvaart en beleving	Brede welvaart vormt het leidend principe binnen de gehele Omgevingsvisie. Dit concept omvat niet alleen materiële welvaart, maar ook immateriële aspecten zoals gezondheid, sociale samenhang, veiligheid, en de kwaliteit van de leefomgeving. Centraal staat de vraag hoe inwoners hun omgeving kunnen ervaren en beleven op een manier die prettig, gezond en toekomstbestendig is. Deze integrale benadering stuurt de keuzes in ruimtelijke ontwikkeling, met oog voor zowel het 'hier en nu' als toekomstige generaties.
Water als kans én bedreiging rond campus	Klimaatadaptatie en hoogwaterveiligheid worden in de Omgevingsvisie via meerdere sporen opgepakt. Enerzijds door vergroening van de stad, het vergroten van de sponswerking en het langer vasthouden van water in de omgeving. Anderzijds krijgt de opgave op grotere schaal vorm binnen het MIRT - project Zuidelijk Maasdal, waarin in breder regionaal perspectief wordt gekeken naar het creëren van meer ruimte voor de Maas, met oog voor waterveiligheid, ecologie en ruimtelijke kwaliteit.

Regie op ruimtelijke ontwikkelingen

Gemeentelijke regie wordt als een cruciale factor in ruimtelijke ontwikkeling gezien. Pro-actief beleid is daarbij een belangrijk middel om meer controle te krijgen op ontwikkelingen. Denk aan projecten als Limmel a/d Maas of de Groene Loper, maar kijk ook buiten de gemeentegrens naar ontwikkelingen als het Cartesius project in Utrecht. Ruimtelijke regie nemen betekent ook sturing geven aan participatie, informatie over projecten zo goed mogelijk te duiden waarbij fysieke avonden echt een meerwaarde zijn, en de gemeente die een actieve rol neemt in het faciliteren en stimuleren van initiatieven van inwoners. Zoek daarin als de gemeente de balans op tussen regulering en flexibiliteit bij initiatieven. Het instellen van de (nieuwe) stadsdeelregisseurs en ondersteuning door buurtnetwerken horen daarbij, evenals communicatie rondom diverse thema's als ontmoeting of verduurzaming.

Regie betekent ook creëren, zoals plekken voor ontmoeting of wijken die een goede sociale en betaalbare mix kennen. Verdichting is daarbij mogelijk, met oog voor voldoende groen, klimaatadaptatie en voorzieningen. Regie op mobiliteit, zoals het parkeren aan de rand van de stad via P&R's of het inzetten op autoluwe wijken en goede fietsbereikbaarheid zijn daarbij onderdeel van het pleidooi dat deze avond is gegeven.

Verwerking van opmerkingen:

Advies / Opmerking	Toelichting op verwerking in omgevingsvisie
Gemeentelijke regie als cruciale factor in ruimtelijke ontwikkeling	De Omgevingsvisie onderkent nadrukkelijk het belang van gemeentelijke regie op ruimtelijke ontwikkeling en kiest er bewust voor om hier strategisch op in te zetten. Ruimtelijke regie wordt gezien als een randvoorwaarde voor het kunnen realiseren van maatschappelijke opgaven binnen een steeds complexer wordende stedelijke context. Daarbij gaat het zowel om het stellen van kaders, het maken van integrale afwegingen, als om het gericht faciliteren en sturen van ontwikkelingen die bijdragen aan de gewenste ruimtelijke koers. Ontwikkelen en beheren doen we voor de brede welvaart van alle Maastrichtenaren, gebiedsontwikkeling is een instrument voor het bevorderen van leefbaarheid, maatschappelijke en economische ontwikkeling. Om die maatschappelijke doelstelling dichterbij te brengen voeren we, zoals bepaald in de Kadernota grond- en vastgoedbeleid Maastricht 2022, een situationeel grondbeleid.
Proactief beleid om controle te krijgen op ontwikkelingen	Met de Omgevingsvisie wordt integraal richting gegeven aan de vele maatschappelijke, economische en ruimtelijke ontwikkelingen waarmee de stad geconfronteerd wordt. De visie biedt hiervoor een strategisch kader en een samenhangende aanpak. Tegelijkertijd wordt onderkend dat nieuwe trends en ontwikkelingen zich blijven voordoen en dat nieuwe opgaven zich kunnen aandienen. Daarom geldt dat we de Omgevingsvisie periodiek monitoren en, waar nodig, geactualiseerd wordt om actueel, relevant en effectief te blijven.
Sturing geven aan participatie en duidelijke communicatie over projecten	De Omgevingsvisie stelt regie op de ruimtelijke ordening in Maastricht als belangrijke factor bij het behalen van doelstelling in een complex ruimtelijke speelveld van ambities en urgenties. Via diverse instrumenten zal daarop worden ingezet, denk aan het grond- en vastgoedbeleid, via het participatiekader met inbegrip van gebiedsgericht werken, en uiteraard het omgevingsplan.
Balans tussen regulering en flexibiliteit bij inwonersinitiatieven	De complexiteit zit in het vinden van een goede middenweg: te veel regels kunnen inwonersinitiatieven afremmen, terwijl te weinig regels kan leiden tot ongewenste ontwikkelingen die het algemeen belang niet ten goede komen. Gemeenten moeten tegelijk recht doen aan initiatiefvrijheid én publieke belangen zoals veiligheid, leefbaarheid en duurzaamheid waarborgen. Daarbij verschilt per situatie hoeveel ruimte wenselijk en verantwoord is, wat per beleidsveld soms verschilt.
Instellen van stadsdeelregisseurs en ondersteuning door buurtnetwerken	De stadsdeelregisseurs zijn reeds ingesteld, en die hebben (veelvuldig) contact met buurtnetwerken. Dit werd bijvoorbeeld ook onderkend tijdens een avond over de omgevingsvisie voor buurtnetwerken.

Creëren van plekken voor ontmoeting en sociale, betaalbare wijken	De Omgevingsvisie onderstreept het belang van het creëren van diverse type ontmoetingsplekken en het realiseren van sociale en betaalbare woonwijken als essentieel onderdeel van stedelijke ontwikkeling. Deze elementen dragen direct bij aan het bevorderen van een evenwichtige sociale mix, het versterken van de sociale samenhang en het vergroten van de leefbaarheid in wijken.
Verdichting met oog voor groen, klimaatadaptatie en voorzieningen	De Omgevingsvisie stimuleert stedelijke verdichting als middel om duurzaam ruimtegebruik te bevorderen en de bestaande stad toekomstbestendig te maken. Verdichting wordt echter niet gezien als een doel op zich, maar als een kans om tegelijkertijd de leefkwaliteit te verbeteren. Daarom gaat verdichting hand in hand met aandacht voor de toevoeging en versterking van groene ruimtes, het realiseren van klimaatadaptatieve maatregelen – zoals wateropvang en verkoeling – en het waarborgen van de nabijheid en toegankelijkheid van voorzieningen. Door slim te verdichten in de directe omgeving van knooppunten, bestaande voorzieningen en goed bereikbare locaties, ontstaat een compacte en verbonden stad waarin wonen, werken en ontmoeten elkaar versterken.
Regie op mobiliteit, zoals parkeren aan de rand van de stad en autoluwe wijken	De Omgevingsvisie bevat gerichte strategieën voor mobiliteitsbeheer die bijdragen aan een bereikbare, leefbare en duurzame stad. Daarbij zetten we in op het verder ontwikkelen en stimuleren van parkeren aan de stadsrand, zodat autoverkeer in de binnenstad verminderd. Tegelijkertijd wordt gewerkt aan een stapsgewijze ontwikkeling van een autoluwer centrum, met in ieder geval behoud van bereikbaarheid voor bewoners, logistiek, zorg- en hulpdiensten. Deze maatregelen dragen bij aan meer ruimte voor voetgangers en fietsers, en een verhoogde verblijfskwaliteit in het centrum. Het mobiliteitsbeleid is daarmee integraal verbonden met de bredere ruimtelijke ambities van de stad.

Gezonde straat (inmiddels Straat van de toekomst)

Een reflectie op de specifieke thema's:

Toegankelijkheid: Verbeter de toegankelijkheid voor alle leeftijden, o.a. door inrichting van autoluwe wegen met voorzieningen aan de rand. Zorg voor voldoende parkeerplekken voor hulpdiensten.

Veiligheid: Richt straten veiliger in met o.a. fietsstraten, brede fietspaden en goede handhaving. Vermijd snelle auto's in smalle straten en zorg voor duidelijke wegingdeling en kleurcodering.

Beleving: Verbeter de beleving van straten met aangepaste verlichting, groene structuren en herkenbare elementen. Een mix van functies in de straten en creëer aantrekkelijke plekken voor ontmoeting.

Gezondheid: Denk aan luchtkwaliteit en verminder verkeersgeluid door in te zetten op autoluwer. Behoud speelplekken op loopafstand en combineer mogelijk sport- en spelelementen.

Mobiliteit: Bevorder fietsen en wandelen door straten in te richten op lagere snelheden. Overweeg P&R's en goed parkeerbeleid voor mindervaliden en fietsstallingen.

Ecologie: Vergroenen straten met gevarieerd groen, bomen en groene gevels. Zorg voor voldoende onderhoud en let op mogelijke ongedierte.

Klimaatadaptief: Richt straten klimaatadaptief in, met aandacht voor waterberging, vergroening en doorlatendheid van de ondergrond.

Waardecreatie: Behoud de waarde van straten door bereikbaarheid van winkels te handhaven, ruimte voor voetgangers te creëren en aantrekkelijke verblijfsplekken te ontwerpen.

Identiteit: Behoud en creëer een identiteit voor straten door schoonheid te bevorderen en succesvolle elementen te kopiëren. Stimuleer kunst in de openbare ruimte en mix doelgroepen waar mogelijk.

Energietransitie: Bereid straten voor op energietransitie met ruimte voor laadpalen, collectieve inspanningen voor zonnepanelen en batterijen, en onafhankelijkheid van energieleveranciers.

Verwerking van opmerkingen:

Advies / Opmerking	Toelichting op verwerking in omgevingsvisie
Toegankelijkheid	De visie benadrukt het belang van autoluwe gebieden en het verbeteren van de toegankelijkheid voor alle leeftijden, inclusief voldoende parkeergelegenheid voor hulpdiensten en mensen slecht ter been. Daarbij is het onze verantwoordelijkheid – mede op basis van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap – om de openbare ruimte en (openbare) gebouwen toegankelijk te maken én te houden. Toegankelijkheid is daarmee geen voorziening, maar een recht.
Veiligheid	Er wordt ingezet op het creëren van veilige straten door middel van fietsstraten, brede(re) fietspaden en duidelijke wegingdeling in de uitwerking van de omgevingsvisie.
Beleving	De visie onderstreept het belang van de beleving van straten door middel van groene structuren en de werkmethode van <i>de straat van de toekomst</i> . Daarmee willen we de gebruiks- en belevingswaarde van straten verhogen.
Gezondheid	Er wordt aandacht besteed aan het verbeteren van de luchtkwaliteit door onder meer vergroening, het risico op geluidsoverlast minimaliseren met o.a. aandachtsgebieden en bijvoorbeeld het behouden van speelplekken op loopafstand.
Mobiliteit	De visie stimuleert fietsen en wandelen door het inrichten van straten met lagere snelheden en het aanleggen van P&R's en goed parkeerbeleid voor mindervaliden en de verdere inzet fietsstallingen.
Ecologie	Er wordt ingezet op het vergroenen van straten met gevarieerd groen, bomen en groene gevels, met aandacht voor de verbetering van biodiversiteit. Dit doen we bijvoorbeeld met de groennorm.
Klimaatadaptief	De visie richt zich op klimaatadaptieve inrichting van straten, met aandacht voor waterberging (sponswerking), vergroening en doorlatendheid van de ondergrond.
Waardecreatie	In de omgevingsvisie Maastricht wordt waardecreatie gezien als het toevoegen van maatschappelijke, ruimtelijke en ecologische waarde bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit gebeurt door integrale keuzes te maken die niet alleen economisch rendement opleveren, maar ook bijdragen aan leefkwaliteit, gezondheid, klimaatadaptatie en inclusiviteit.
Identiteit	De visie benadrukt het behouden en creëren van een identiteit voor straten. We werken met 'de straat van de toekomst' waarin straten niet worden gedomineerd door verkeers- en parkeerruimte, maar ook plek biedt aan groen, water, verblijven,

	bewegen, spelen en ontmoeten. Daarmee is er aandacht voor aanwezige kwaliteiten en versterking ervan.
Energietransitie	Er wordt aandacht besteed aan het voorbereiden van straten op de energietransitie met ruimte voor laadpalen, zon op daken en het verder onderzoek doen naar andere vormen van energieopwek om Maastricht te laten voldoen aan de energievraag voor de komende jaren.

Rode draad Stadsdeel West

Bij het stadsdeel West gaat het o.a. over investeringen in (kleinschaligere) ontmoetingsplekken, waarbij de nadruk ligt op bereikbaarheid en betaalbaarheid. Hierbij wordt onderstreept dat sociale activiteiten een cruciale rol kunnen spelen in het bevorderen van interactie tussen bewoners. Oog voor ouderen is daarbij belangrijk, bij voorkeur in een woonvariant waar mensen bij elkaar kunnen wonen en oog voor elkaar kunnen hebben.

Goed openbaar vervoer, veilige straten en het versterken van verbindingen met de buurt, zowel fysiek als sociaal zijn ook in deze buurt uitgangspunten. Daar waar echt knelpunten zitten in verbinding voor kwetsbaren, kijken we waar maatwerk mogelijk is. Bij het herinrichten van straten is het van belang om de bewoners hierbij te betrekken. Er wordt aandacht gevraagd voor het aanpakken van verkeersoverlast rondom scholen, waarbij grotere ontmoetingsplekken zoals de kinderboerderij niet over het hoofd gezien mogen worden.

Een belangrijk punt is het behoud van de ruime opzet in de openbare ruimte en het groen. Voor de ontwikkeling van Annadal wordt specifiek benadrukt om te investeren in groene ontwikkelingen. Hierbij is het tevens van belang om de doorstroom van bewoners naar de vernieuwde locatie te waarborgen, met een focus op de realisatie van betaalbare woningen.

Duimpjes stadsdeel West

Advies / Opmerking	Toelichting op verwerking in omgevingsvisie
Behoud van weidse opzet ruimte en groen. Ruime straten en groen	Met deze omgevingsvisie zetten we vol in op meer groen voor mens en milieu. Zowel in het buitengebied als in de stad en in de straten. Hiervoor introduceren we een groennorm. Dit is een norm die aangeeft waar we naar welke minimale hoeveelheid groen in buurten streven. Als gemeente werken we samen met ontwikkelaars, initiatiefnemers en buurten aan het halen van deze groennorm. Bij het herinrichten van straten bekijken we samen met de bewoners uit de straat hoe we de straat kunnen verbeteren voor ontmoeting, beweging en vergroening.
Twijfelachtig om zonnepanelen op het groen te leggen	In deze omgevingsvisie stellen wij dubbelgebruik van ruimte centraal. Dat betekent dat we éérs inzetten op zonnepanelen op daken. Maar alleen met zonnepanelen op daken halen we onze maatschappelijke en regionale opgave voor het opwekken van duurzame energie niet. Vandaar dat we ook andere vormen van energieopwek open willen

	houden in de omgevingsvisie, om te onderzoeken of dit wenselijke vormen zijn om zo dichterbij ons doel te komen.
Ontwikkeling Annadal, drukte van de woningen, te weinig groen, geluidsoverlast, huidig groen moet blijven	Maastricht vindt het belangrijk om zo goed mogelijk aan de woningvraag te voldoen. Dit doen we door woningen in buurten toe te voegen (verdichten). Met verdichting zullen er ook meer mensen wonen en kan het drukker aanvoelen. De gemeente zal er middels de groennorm voor zorgen dat met nieuwe ontwikkelingen ook nieuw groen gaat komen. De omgevingsvisie schetst dat verdichten en vergroenen ontwikkelingen zijn die samen kunnen gaan.
Meer kleinschalige voorzieningen in de buurt i.p.v. grote clustering	In de 'kloppende harten' vindt de grotere clustering van de dagelijkse commerciële en maatschappelijke voorzieningen (zoals winkels) plaats. Maar daarbuiten zijn er in Maastricht veel informele, kleinere ontmoetingsplekken. Deze ontmoetingsplekken hebben in veel gevallen een grote betekenis voor de bewoners van de buurt en zijn essentiële bouwstenen in de voorzieningenstructuur voor gemeenschappen. De nieuwe omgevingsvisie erkent dat, en geeft dat ook een plek. Dit omdat ook dit soort kleinere voorzieningen (zoals sport en zorg) belangrijk zijn.
Sociale cohesie, contact in de buurt, doorstroom van bewoners naar kleinere passende huizen maar die zijn vaak duur. Meer betaalbare woningen.	Twee van de hoofdkeuzes in de nieuwe omgevingsvisie zijn inzet op ontmoeten en doorstroom door het toevoegen van passende woningen. We willen dit ook in stadsdeel west realiseren, zodat mensen waar mogelijk ook in eigen buurt kunnen blijven wonen en we doorstroom realiseren. Verder staat in de Omgevingsvisie dat een verplicht aandeel van de woningen in nieuwe projecten betaalbaar moet zijn. De (buurt) specifieke eisen op het vlak van betaalbaarheid en het woningoppervlak zijn uitgewerkt in de Notitie gebiedsgerichte uitwerking minimumpercentages betaalbare woningbouw (en straks in het Volkshuisvestingsprogramma). Het idee is dat deze woningmix jonge mensen aantrekt, zorgt voor een menging van sociale doelgroepen en doorstroom stimuleert voor senioren / jonge gezinnen.
Kinderboerderij op de huidige locatie is niet meer passend, het parkeren brengt overlast met zich mee	De kinderboerderij is een plek voor ontmoeting. Het abstracte niveau van een omgevingsvisie uit zich niet specifiek uit over wenselijkheid kinderboerderij op locatie.
Verkeersoverlast rondom scholen. Het is extra druk en dit brengt de veiligheid in gevaar. Pas het eenrichtingsverkeer aan de aan de schooltijden en niet in het weekend en avond/nacht	In de nieuwe omgevingsvisie moeten scholen groene(re), veilige ontmoetingsplekken voor de scholieren en buurtbewoners zijn. Om dit te bereiken is het voorstel om vanuit de omgevingsvisie waar mogelijk concessies te doen aan de autobereikbaarheid en het aantal autoparkeerplaatsen nabij de school te beperken.

Start met de inwoners om de restraat (?) in te richten	Met het concept 'straat van de toekomst' werkt de omgevingsvisie aan nieuwe inrichtingen van straten die beter passen bij doelen uit de omgevingsvisie. Samen met de bewoners van de straat wordt bekeken hoe deze doelen matchen met hun wensen. De straat van de toekomst is daarbij een straat die niet wordt gedomineerd door verkeers- en parkeerruimte, maar ook plek biedt aan groen, water, verblijven, bewegen, spelen en ontmoeten.
Bereikbaarheid bus (Hazendans)	Bereikbaarheid per openbaar niveau vindt de gemeente Maastricht belangrijk. In de omgevingsvisie is beschreven dat we het principe Stappen, Trappen, Openbaar Vervoer en tot slot personenauto in die volgorde prioriteit geven. Het openbaar vervoer is geen directe gemeentelijke aangelegenheid, maar zal met de Provincie worden besproken om een zo goed mogelijke bereikbaarheid te organiseren stadsbreed.
Veilige straten Verbinding met de buurt (sociale controle)	Sociale controle is geen expliciet thema in de Omgevingsvisie, maar wordt meegenomen via het belang dat wordt gehecht aan ontmoeting en sociale verbondenheid. Door in te zetten op een stad waarin mensen elkaar kunnen ontmoeten – in buurten, op pleinen en in publieke ruimten – wordt ook de basis gelegd voor informele sociale controle en een grotere betrokkenheid tussen bewoners. Daarnaast wordt veiligheid in de fysieke leefomgeving meegenomen via programma's zoals <i>'De Straat van de Toekomst'</i> en via de beleidskaders voor straatinrichting. Hierin is aandacht voor overzichtelijkheid, sociale interactie, verlichting en verblijfskwaliteit, wat bijdraagt aan een veilige en prettige openbare ruimte.
Bejaardenhuis is te duur. Maak het mogelijk om meerdere generaties op een adres te huisvesten.	De gemeente bouwt woningen niet zelf, maar geeft in deze Omgevingsvisie wel ruimte voor nieuwe woonvormen. Ook is er specifiek aandacht voor de inzet op woonzorggebieden met geconcentreerde zorg op wijk- en buurtniveau gericht op gezond ouder worden.
Integratie tussen verschillende culturen. Maar een programma om samen met elkaar te bevorderen	De omgevingsvisie faciliteert ruimte voor ontmoeting en evenementen ook tussen verschillende culturen.
Voorzieningen voor ouderen maken (pinnen, brievenbus, bushalte etc.)	Een van de positieve gevolgen van verdichting is dat meer mensen gebruik maken van lokale voorzieningen. Daarmee wordt het interessanter om voorzieningen ook een plek te geven of te behouden omdat ze rendabeler zijn.
Parkeren studenten XIOR aanspreken (parkeren toewijzen)	Het voorstel in de nieuwe omgevingsvisie is om het gereguleerd parkeren geografisch uit te breiden.
Behoeftte aan ouderwets bejaardencentrum met ruimte voor	De gemeente bouwt woningen niet zelf, maar geeft in deze Omgevingsvisie wel ruimte voor nieuwe woonvormen. Ook is er

jezelf of een soort hofje. Nuttig voor gezondheidszorg wanten mensen wonen bij elkaar waardoor zorg makkelijker te regelen is.	specifiek aandacht voor de inzet op woonzorggebieden met geconcentreerde zorg op wijk- en buurtniveau gericht op gezond ouder worden.
Samen buitenspelen	We voegen ontmoetingsplekken in de openbare ruimte toe, zoals trapveldjes, sportkooien, urban-voorzieningen, amfitheatertjes, en dit creatief tussen de bebouwing door. Dit doen we met name bij versteende pleinen, denk aan het Herdenkingsplein. Ook zetten we in op parken als overgangszone aan de randen van de stad.
Er moet bijkomen: cultuurpodia (muziek, toneel en dans)	Cultuur neemt een prominente plaats in de stad. Toegankelijke culturele plekken – variërend van het theater tot culturele broedplaats – zijn er niet alleen voor het presenteren van kunst, maar ook als plekken voor creatie, educatie en ontmoeting. Primair door cultuur integraal te verweven in de stedelijke ontwikkeling, wordt het een verbindende factor die bijdraagt aan de identiteit en leefbaarheid van Maastricht. Ook een deel van het cultureel erfgoed kan bij uitstek dienen als ontmoetingsplek, vanwege kenmerken, ligging en oriëntatie. Zo kunnen door afnemend of eindigend religieus gebruik gebedshuizen ingezet worden voor maatschappelijke nevenfuncties of maatschappelijke herbestemming. Ook speelt kunst in de openbare ruimte een positieve rol bij het aantrekkelijk maken van onze stad in het algemeen en ontmoetingsplekken specifiek
Kruisbestuiving van verschillende groepen tijdens ontmoeting (koken, school etc) en structurele activiteiten. Als ze er zijn, dan bekenmaking van activiteiten is ook belangrijk voor ontmoeting	Het geven van een impuls aan de sociale verbondenheid via de ruimtelijke inrichting is een ingezette ambitie. Het concreet organiseren van dergelijke initiatieven en bekendmaking hiervan is geen onderdeel van de Omgevingsvisie.
Laagdrempelig ontmoetingsruimte, geen consumptieverplichting	Stimuleren van samen- en zelfredzaamheid, ontwikkelen van veerkracht door onder andere het mogelijk maken van meer laagdrempelige ontmoetingsmogelijkheden en verbinding tussen verschillende doelgroepen in de buurt, stad en regio is een ambitie in de omgevingsvisie. Meer ‘gratis’ plekken om te ontmoeten krijgt vanuit de nieuwe omgevingsvisie daarin een impuls.
Overdenk ontmoetingsplek. Kan door architectuur gecreëerd worden. Huizen rond het plein zoals de Ravelijn.	Architectuur en stedelijke inrichting zijn inderdaad erg belangrijk om ‘toevallige’ en ‘ongedwongen’ ontmoetingen te organiseren, om daarmee mensen te ontmoeten. Een goede inrichting en oriëntatie van het vastgoed in en rond de kloppende harten of bij pleinen met woningen kan het ontmoeten meer stimuleren. Denk hierbij aan: o Actieve plinten met diverse publieke en interactieve functies en voldoende betaalbare ruimte voor maatschappelijke en werkfuncties.

	o De voordeuren van woningen en andere panden zijn gericht op de straat, het park of de route naar een fietsstalling of parkeerplaats.
Parkeerruimte bij ontmoetingsplek	Bereikbaarheid is een belangrijk punt, maar de omgevingsvisie zet daarbij wel in op het STOP (Stappen, Trappen, Openbaar vervoer en Personenauto) principe. Daarom dat parkeerruimte niet bij alle type ontmoetingsplekken wordt gestimuleerd. Wel wordt op veel plekken rekening gehouden met mensen die slecht ter been of anderszins de ontmoetingsplek slecht kunnen bereiken. Bijvoorbeeld de kloppende harten met dagelijkse voorzieningen (zoals winkels) blijven we voorzien van voldoende parkeerplaatsen.
Naar elkaar omzien	Ontmoeting is een prioritair thema, en met de voorstellen hoopt de omgevingsvisie vanuit het fysiek-sociale domein haar steen bij te dragen aan meer sociale cohesie.
Voorzieningen moeten bereikbaar en betaalbaar zijn	Door te verdichten rondom voorzieningen draagt de nieuwe omgevingsvisie bij aan de bereikbaarheid van deze voorzieningen voor zoveel mogelijk mensen.

Rode draad Stadsdeel Centrum

Bij de stadsdeelbijeenkomst Centrum wordt de wens om de leefbaarheid van het centrum te verbeteren breed gedragen. Veel genoemde voorstellen tot verbetering van de leefbaarheid zijn:

- Vergroening van de openbare ruimte met meer bomen, parkjes en geveltuinen, maar ook van private binnenterreinen en daken
- Balans tussen drukte en rust, plekken met dynamiek en plekken voor rust en ontmoeting voor bewoners door spreiding van dynamiek over de stad, en beperken toerisme en horeca
- Autoluwe of autovrije binnenstad met minder parkeren op straat, parkeren op afstand (loopafstand centrum of met gratis ov), 30 km/u, fietsstraten, deelauto's en fijnmazig OV
- Veilige en toegankelijke trottoirs door goede voorzieningen voor fietsers en voorkomen overlast door bezorgdiensten

Er is behoefte aan meer sociale cohesie. Meer ontmoetingsplekken in de vorm van groene tuinen en binnenplaatsen, sport- en speelplekken, hondenuitlaatplekken, en overdekte ontmoetingsplekken dragen bij aan ontmoetingen tussen de diverse verschillende bewoners. Laat bewoners meer participeren bij ontwikkelingen in de buurt, zodat deze aansluiten bij de behoefte en mensen meer betrokken zijn. Zelfonderhoud van groen in de openbare ruimte draagt bij aan sociale cohesie en sociale controle.

Momenteel wonen vooral studenten, expats en senioren in het centrum. De middengroep ontbreekt. Er is behoefte aan een betere balans in de bevolkingssamenstelling in leeftijd, in vast of tijdelijk, met kleine en grote huishoudens, en in de segmenten sociaal, betaalbaar en vrije sector. Er is vooral behoefte aan meer betaalbare woningen voor starters, gezinnen en middeninkomens, maar ook geschikte en betaalbare seniorenwoningen, zodat bewoners in de binnenstad kunnen doorstromen naar een passende woning en plaatsmaken voor gezinnen. Om dit alles te realiseren moet de gemeente de regie meer naar zich toe trekken.

De binnenstad is van groot belang voor de economie van de stad. De aantrekkingskracht en verblijfskwaliteit staan echter onder druk door te grote drukte, overlast door auto's, slechte bereikbaarheid en een eenzijdig aanbod (teveel van hetzelfde). De bewoners roepen op tot meer spreiding van horeca en toeristische trekkers over de hele stad, en meer diversiteit en kwaliteit in het aanbod van toerisme, winkels en horeca, met minder universele ketens en meer kleine detailhandel, ambachten en maakindustrie, broedplaatsen, kantoren en betaalbare werkplekken. De gemeente moet de regie nemen en actief panden aankopen. Daarnaast moet de verblijfskwaliteit verhoogd worden door vergroening en het terugbrengen van het aantal parkeerplaatsen en autobewegingen in het centrum. Het centrum moet goed bereikbaar blijven door middel van parkeren aan de rand verbonden met OV.

Aanvullende input buurtnetwerken en bewonersverenigingen Boschstraatkwartier, Céramique, Kommelkwartier en Jekerkwartier:

In de vigerende omgevingsvisie is het buurtniveau onderbelicht. Het is wenselijk om meer aandacht te geven aan de unieke kwaliteiten, kansen en opgaven van de buurten als basis voor het omgevingsplan. Specifiek voor de buurten rondom de stadskern lijkt het alsof ze enkel als een verlengstuk van de stadskern, of als een verbindingsschakel tussen de stadskern en de buitenwijken worden gezien. Deze buurten zouden ook meer als woonbuurt beschouwd moeten worden. Naast de ambities van de stad dient er meer aandacht te zijn voor leefbaarheid, veiligheid, rust, gezondheid en menselijke maat.

Veel bewoners vinden immers dat de drukte, met name door toerisme ten koste gaat van de eigen inwoners. De grenzen van drukte en levendigheid zijn om sommige plekken bereikt. Voorgesteld wordt om in het gebied met gebiedsprofiel 'bestaand levendig gebied' niet te sturen op meer levendigheid, maar meer op behoud van het multifunctionele karakter van de buurt: zonder uitbreiding van horecafuncties, en met behoud van bestaande woonfuncties en ruimte voor kleinschalige winkeltjes, bedrijvigheid en ambachten. Het beschermen van het woonmilieu zou een voorwaarde moeten zijn voor toevoegingen van functies en programma in het stedelijk gebied. De omgevingsvisie moet anticiperen op de gevolgen van klimaatverandering en voorwaarden scheppen voor een toekomstbestendige leefomgeving die gezond en leefbaar is voor alle gebruikers van de stad: bewoners, werkers en bezoekers. Denk hierbij aan ontharding, vergroening en transformatie naar klimaatadaptief groen.

De ruimtelijke ordening moet gericht zijn op het versterken van de agglomeratiekracht van de (Eu)regio en de (Eu)regionale netwerkfunctie van Maastricht, ten behoeve van de sociale en economische vitaliteit van de stad en (Eu)regio. De combinatie van betere O.V.-verbindingen met België en Duitsland, het opheffen van barrières zoals het spoor en de Maas, en inbreiding binnen de bestaande stadsgrenzen dragen bij aan de economische vitaliteit en komen de leefbaarheid van de stad.

De gemeente moet meer sturen op woningbouw voor de buurt (beperken studentenwoningen, meer betaalbare woningen gezinnen, senioren en starters) door het aanwijzen van locaties hiervoor, financieel stimuleren, het verankeren van voorwaarden aan woninggrootte en betaalbaarheid in het omgevingsplan en het beperken van woningsplitsing.

Zet in op uitbreiding van openbaar gebied voor ontspanning en sportief/recreatief gebruik (gezonde stad). Activiteiten in parken dienen inpasbaar te zijn in de primaire doelstelling van het park als stedelijk landschappelijk rust- en natuurgebied zoals verblijf, ontmoeting en ontspanning. Strijdig daarmee zijn grootschalige, publiekstrekkende evenementen en (versterkt) geluid producerende activiteiten. Kleinschalige, terughoudende en rustige aan het park aangepaste activiteiten zijn toelaatbaar. Er wordt gepleit voor een sterkere relatie tussen stad en Maas door barrières op te heffen en de ontwikkeling van aantrekkelijke groene en recreatieve verbindingen.

Voeg een extra laag Duurzaam toe aan het bestaande raamwerk voor Klimaat-, Milieu-, Water- en Energiestructuren.

Voor de leefbaarheid in het centrum (geluid, drukte, fijnstof, ...) is het van belang de parkeerdruk af te bouwen, door het bezoekers parkeren van de centrum parkeergarages af te bouwen en de

vrijkomende plaatsen in te zetten voor parkeren voor bewoners/gebruikers, deelmobiliteit en fiets - parkeren.

Advies / Opmerking	Toelichting op verwerking in omgevingsvisie
Diversiteit beschermen en gemengde bewonersgroepen	De omgevingsvisie stimuleert gemengde woonbuurten en diversiteit, onder andere via een verplicht aandeel betaalbare woningbouw voor nieuwe woningbouwprojecten. Het idee is dat deze woningmix jonge mensen aantrekt, zorgt voor een menging van sociale doelgroepen en doorstroom stimuleert voor senioren / jonge gezinnen.
Kwaliteit van wonen verbeteren, sociale cohesie bevorderen, tegengaan eenzaamheid, bevorderen doorstroming	De omgevingsvisie zet in op doorstroming en bevordering van sociale verbindingen op allerlei manieren. Bijvoorbeeld door een verplicht aandeel betaalbare woningbouw voor nieuwe woningbouwprojecten. Het idee is dat deze woningmix jonge mensen aantrekt, zorgt voor een menging van sociale doelgroepen en doorstroom stimuleert voor senioren / jonge gezinnen.
Leefbaarheid bewaken	Leefbaarheid is een belangrijke basis voor de ontwikkeling van stad. We streven naar toegankelijke voorzieningen, prettig en gezond wonen, en werkgelegenheid in de nabijheid van woonwijken. Door bijvoorbeeld te investeren in groene en koele buitenruimtes en het verminderen van hittestress, verhogen we de kwaliteit van leven voor bewoners. Ruimtelijke keuzes dragen bij aan de gezondheid, sociale samenhang en toekomstbestendige woon en werkomgevingen.
Speelplekken creëren	We verbeteren de gebruikswaarde van het groen door het toevoegen van bijvoorbeeld kunst en sport- en spelmogelijkheden.
Strakkere regie gemeente op onroerend goed en woningbouw	De gemeente houdt via de omgevingsvisie en het woonbeleid regie op woningbouwontwikkeling.
Consequente toepassing regels van de gemeente	De effectiviteit van regeltoepassing wordt versterkt door het maken van duidelijke en toetsbare uitvoeringsafspraken. Heldere kaders en afspraken over verantwoordelijkheden, termijnen en handhaving zorgen voor voorspelbaarheid en consistentie in de uitvoering van beleid. Dit draagt bij aan een betrouwbare en doelgerichte toepassing van de ambities uit Omgevingsvisie en haar vervolginstrumenten in de praktijk.
Strengere milieuregels	De omgevingsvisie werkt binnen haar vermogen en verantwoordelijkheid aan duurzaamheid en milieuverbetering, en adresseert deze thema's en doet voorstellen voor de aanpak ervan.
Regulering thuisbezorging; pick-up points, elektrische voertuigen	Gezien de consument aantrekkende werking horen zelfstandige afhaalpunten/servicepunten zoveel mogelijk thuis op en nabij de kloppende harten.
Veiligheid	Veiligheid is een van de kernparameters bij het ontwerp en de ontwikkeling van de openbare ruimte en de bijbehorende architectuur.

	Bij ruimtelijke ingrepen wordt expliciet rekening gehouden met sociale veiligheid, sociale controle, overzichtelijkheid en sociale interactie. Dit geldt zowel voor de inrichting van straten en pleinen als voor de positionering en vormgeving van bebouwing. Door veiligheid integraal mee te nemen in het ontwerp, wordt bijgedragen aan een toegankelijke, leefbare en uitnodigende stad.
Verder vergroenen van woongebouwen en woonmilieus	Groene normen voor buurten worden verankerd als minimale waardes en streefwaardes om groen een volwaardige plek te geven in nieuwe ontwikkelingen.
Verkeersoverlast binnenstad verkleinen	De Omgevingsvisie zet in op een stapsgewijs verkeersluwer maken van de binnenstad, met als doel de verblijfskwaliteit, leefbaarheid en aantrekkelijkheid te vergroten. Op basis van ervaringen uit onder andere de Pilot Autoluw Wyck wordt gewerkt aan verdere uitrol van verkeersluwe maatregelen in andere delen van het centrum. Deze aanpak draagt bij aan een veiligere, schonere en prettigere stedelijke omgeving voor bewoners, bezoekers en ondernemers.
Smalle straten: verkeer omleiden via GPS	Verkeersmaatregelen worden in de Omgevingsvisie doelgericht ingezet om de doorstroming van het verkeer te verbeteren. Door slimme sturing, herinrichting van wegen en betere afstemming tussen vervoersmodaliteiten wordt gewerkt aan een efficiëntere en veiliger verkeersafwikkeling. Dit draagt bij aan bereikbaarheid, vermindering van verkeersdruk in woonwijken en een betere spreiding van mobiliteit in de stad.
Bezoekersverkeer weren; P+R versterken; autoluwe binnenstad	Parkeer- en vervoersstructuren sturen de komende jaren op minder autoverkeer binnen de stad, wel op voorwaarde van het kunnen aanbieden van volwaardige alternatieven.
Betere fietsroutes en fietsparkeerplekken	Fietsroutes en -parkeerplekken worden verder uitgebreid, om de stad vriendelijker te maken voor fietsers en voetgangers. Een belangrijk thema daarbij is het verminderen van barrières, bijvoorbeeld door te werken aan de veiligheid en aantrekkelijkheid van het Kennedytracé voor zowel voetgangers en fietsers en het realiseren van een nieuwe loop- en fietsbrug over de Maas en veiligere oversteken over de oude singelstructuur en bijvoorbeeld ook de assen Terblijterweg en Akersteenweg. Ook realiseren we stapsgewijs een fietsparkeerring met fietsstallingen (met toezicht) rond het kernwinkelgebied.
Beter en frequenter OV in de binnenstad	Het idee achter de omgevingsvisie is dat het beter en frequenter openbaar vervoer bevordert door de vraag in gebieden te verhogen. Dit doen we o.a. door verdichting te bevorderen.
Winkels en maatschappelijk vastgoed sneller herbestemmen	De stedelijke ambities verwerken we in de bredere bestemmingen (zoals een Centrubestemming en Gemengde bestemmingen). Daarmee geven we als overheid de mogelijkheden aan en kunnen

	marktpartijen mogelijk sneller inzetten op een passende herbestemming.
Betere doorstroming ouderen in de wijk	Een verplicht aandeel betaalbare woningbouw is een uitgangspunt voor nieuwe woningbouwprojecten. Het idee is dat deze woningmix jonge mensen aantrekt, zorgt voor een menging van sociale doelgroepen en doorstroom stimuleert voor senioren / jonge gezinnen.
Grenzen stellen aan woningbouw ('genoeg is genoeg')	Met voorliggend voorstel zetten we in op verdichting via o.a. nieuwbouw en herstructurering van bestaande gebouwen. Daarbij kijken we wel naar de draagkracht van buurten. Wel moet worden vermeld dat we daadwerkelijk ruimte willen geven aan de woningzoeker, en niet aan alle wensen kunnen voldoen, simpelweg omdat we met een grote woningnood te maken hebben waar Maastricht haar rol in wil pakken.
Wonen boven en tussen winkels mogelijk maken	Gemeente is niet tegen woningen boven winkels, maar stimuleert dit momenteel niet financieel zoals in het verleden. De organisatie van Wonen boven Winkels beheert de reeds gerealiseerde woningen maar voegt geen nieuwe woningen toe. Het wonen tussen de winkels in is niet overal wenselijk en mogelijk. Dit heeft te maken met het uitgangspunt dat we in kloppende harten en in het centrum op meerdere plekken een aaneengesloten winkelfront of centruminvulling op de begane grond willen behouden
Balans in bevolkingssamenstelling verbeteren	De Omgevingsvisie stuurt op een gezonde balans in de bevolkingssamenstelling. Door te werken aan een evenwichtiger bevolkingsopbouw – onder andere via passende woonmilieus, voorzieningen en arbeidsmogelijkheden – wordt ingezet op het verbeteren van de bevolkingsspiramide. Dit draagt bij aan de robuustheid van de stad en versterkt het vermogen om toekomstige demografische, sociale en economische uitdagingen het hoofd te bieden.
Convenanten afsluiten met ontwikkelaars en corporaties	Regie nemen betekent afspraken maken met partijen. Met corporaties doen we dit via de prestatieafspraken. Met ontwikkelaars kan dit bijvoorbeeld via intentieovereenkomsten, samenwerkingsovereenkomsten of anterieure overeenkomsten.
Meer inzetten op burgerparticipatie en ondersteuning bij leefbaarheid straat	Via het participatiekader en het gebiedsgericht werken zetten we in op burger- en overheidsparticipatie.
Minder toeristen en bezoekers, betere spreiding	De gemeente streeft naar een gezonde en toekomstbestendige vrijetijdseconomie. Daarbij wordt ingezet op het verlengen van de gemiddelde verblijfsduur van bezoekers, met name op weekdagen, en het bevorderen van een betere spreiding van bezoekersstromen binnen

	de stad. Concreet wordt gestuurd op het versterken van gebieden zoals de Maasoever en het Sphinxkwartier, zodat deze nieuwe plekken zich kunnen ontwikkelen tot volwaardige verblijfslocaties. De sfeergebieden-aanpak is daarin een belangrijke aanpak.
Handhaving verbeteren	Handhaving vindt plaats binnen een parallel beleidskader, waarin de gemeenteraad periodiek kaders stelt en besluiten neemt. Op deze wijze wordt de uitvoering van handhaving afgestemd op de bredere beleidsdoelstellingen en kan worden ingespeeld op actuele ontwikkelingen en prioriteiten in de stad.
Straatparkeren beperken en inzetten op P+R met pendel	De gemeente zet in op parkeren op afstand, waarmee het aantal parkeerplaatsen in de binnenstad op termijn kan worden verminderd. Hierdoor ontstaat ruimte om deze locaties anders in te richten en zo bij te dragen aan waardecreatie in de stad. Denk aan functies zoals verblijfsruimte, klimaatadaptieve maatregelen (zoals waterberging en vergroening) en extra voorzieningen voor fietsparkeren.
Veiligheid verbeteren: fietsen op stoep en thuisbezorging aanpakken	De omgevingsvisie maakt de ruimte voor fietsers groter, in de verwachting en uitvoering dat daarmee ook het gebruik daarvan veiliger gaat worden.
Isoleren van monumenten en bescherming CO2 neutraal maken	De gemeente richt zich op het beperken van de energievraag door middel van isolatie van de bestaande gebouwde omgeving. Dit gebeurt onder andere via een gebiedsgerichte aanpak, met specifieke aandacht voor de betaalbaarheid van energiemaatregelen voor inwoners met een lage financiële draagkracht. Daarnaast wordt ingezet op een gecoördineerde en zorgvuldig afgestemde verduurzaming van historische panden, met name in het centrum, waarbij energieprestaties zo goed mogelijk worden verbeterd zonder afbreuk te doen aan cultureel erfgoed en ruimtelijke kwaliteit.
Meer vergroenen, groene daken, alternatieve bestrating en ondergrond verzachten	Vergroening met groene daken en alternatieve bestrating wordt gestimuleerd net als de aanpak, waar mogelijk, van verharding zodat het water beter kan weglopen.
Verkeersluw maken van de binnenstad (venstertijden)	Het centrum zal in stappen autoluwer worden gemaakt, mede op basis van de ervaringen van de pilot autoluw Wyck.
Gezonde, verkeersveilige straat (fietsstraat, auto te gast)	De omgevingsvisie zet actief in op verkeersveilige straten en fietsvriendelijke zones.
Balans tussen permanente en tijdelijke bewoners	De balans tussen tijdelijke en permanente bewoners wordt bewaakt binnen de kaders die o.a. de omgevingsvisie maar ook de economische visie biedt. Denk aan de doorontwikkeling van het centrum van <i>place to buy</i> naar <i>place to become</i> .

	De gemeente neemt verder geen uitgangspunten op in de Omgevingsvisie die specifieke doelgroepen reguleren / maximeren.
Sociale cohesie tussen studenten, bewoners en expats	De omgevingsvisie stimuleert ontmoeting, met daarmee als doel de bevordering van sociale cohesie.
Begrip, communicatie en bereikbaarheid bij gemeente met Nederlands als voertaal	De omgevingsvisie bevordert toegankelijkheid en communicatie, met aandacht voor taalgebruik tijdens bijvoorbeeld het opstellen van de stadsdeelprogramma's en/of gebiedsvisies.
Fysieke en sociale binding door zelfonderhoud	Bewonersinitiatieven voor zelfonderhoud en het versterken van de leefbaarheid in de eigen buurt worden ondersteund. Dit gebeurt via advies, facilitering en – waar passend – financiële ondersteuning via bijvoorbeeld de burgerbegroting. Door bewoners zeggenschap en ruimte te geven om hun leefomgeving mede vorm te geven, wordt de betrokkenheid vergroot en ontstaat een gedeeld gevoel van verantwoordelijkheid voor de kwaliteit van de wijk.
Fietsparkeerplaatsen realiseren	Fietsparkeren wordt uitgebreid op strategische locaties in de stad, zoals nabij ov-knooppunten, winkelgebieden, onderwijsinstellingen en recreatieve bestemmingen. Hiermee wordt ingespeeld op de groeiende rol van de fiets in de stedelijke mobiliteit en wordt het gebruiksgemak vergroot. Goede en veilige stallingsmogelijkheden dragen bij aan een aantrekkelijk en bereikbaar Maastricht.
Meer parkeervoorzieningen buiten centrum + goedkoper OV	Parkeren aan de stadsranden en de verbetering van het openbaar vervoer worden actief bevorderd om de bereikbaarheid te vergroten en de druk op de binnenstad te verminderen. Door overstappunten aan de randen van de stad te combineren met frequente en goed aansluitende OV-verbindingen, ontstaat een duurzaam en aantrekkelijk alternatief voor autoverkeer richting het centrum.
Aandacht voor randwijken; spreiding en diversiteit bevorderen	De Omgevingsvisie richt zich op het versterken van vitale en diverse wijken aan de randen van de stad, met voldoende voorzieningen, een aantrekkelijk woonmilieu en ruimte voor ontmoeting. Er wordt ingezet op het toevoegen van woningen en het bevorderen van een evenwichtige sociale mix, met name in wijken waar deze nu nog ontbreekt. Door in te zetten op differentiatie en kwaliteit ontstaat een veerkrachtige stadsrand die als volwaardig onderdeel van Maastricht functioneert.
Routes naar en van stad veilig en toegankelijk maken	Veilige en toegankelijke routes van en naar de stad vormen een ruimtelijk richtinggevend beleidsprincipe in de Omgevingsvisie. Er wordt ingezet op goed ingerichte verbindingen voor voetgangers, fietsers en openbaar vervoer, die aansluiten op knooppunten, voorzieningen en wijken. Hiermee wordt de bereikbaarheid verbeterd, worden verkeersrisico's verminderd en ontstaat een inclusieve infrastructuur die voor alle gebruikers veilig en bruikbaar is.

Mix functies horeca, winkels en wonen versterken	De omgevingsvisie stimuleert functiemenging van wonen, winkelen, zorg en horeca op de daarvoor aangewezen locaties in bijvoorbeeld de binnenstad en in de kloppende harten.
Leegstand in plinten aantrekkelijk maken	Afhankelijk van de locatie zijn plinten van gebouwen in te vullen met diverse functies. Door maatwerk en actieve sturing wordt de inzet van plinten beter afgestemd op de behoeften van de stad, van de buurt en op de ruimtelijke context. Soms betekent dit kansen voor het toevoegen van woningen, maar ook stimuleren we op bijvoorbeeld goed bereikbare locaties een maatschappelijke of commerciële invulling (kleinschalige werkplekken en bedrijvigheid). Dit mede om de levendigheid op straatniveau te bevorderen en leegstand te voorkomen.
Meer parkjes, ook in de binnenstad	De omgevingsvisie maakt ruimte voor meer en beter groen, ook in centrumgebieden. Dit door de implementering van een groennorm. Buiten de groennorm blijft er via o.a. de sfeergebieden aanpak ook ruimte om groen te verbeteren bijvoorbeeld ter versterking van het karakter passende bij het gebied.
Winkels en horeca niet standaard bovenaan zetten	Ruimtelijke keuzes worden gemaakt vanuit brede belangen, waarbij niet alleen economisch elementen meewegen. Voor het realiseren van nieuwe winkelruimte is er ruimte in de binnenstad en in de kloppende harten (binnen de hoofdwinkelstructuur). Voor het vestigen van nieuwe horecazaken wordt getoetst aan de Horecanota met daarin ook specifiek aangewezen gebieden.
Meer openbare speel- en sportplekken	We stimuleren sport en recreatie bij clubs, in binnen- en buitensportaccommodaties en openbare voorzieningen (waaronder Urban voorzieningen).
Herkenbare plekken creëren; menselijke maat respecteren	De omgevingsvisie respecteert de menselijke maat in ontwerp en inrichting. De ruimtelijke kwaliteit is belangrijk naar de toekomst toe, om de kwaliteit van Maastricht te kunnen behouden en versterken.
Wonen boven winkels stimuleren	Wonen boven winkels is meestal mogelijk als dit bouwtechnisch conform de regelgeving, met ook een eigen entree, te realiseren is. Gemeente is niet tegen woningen boven winkels, maar stimuleert dit momenteel niet financieel zoals in het verleden. De organisatie van Wonen boven Winkels beheert de reeds gerealiseerde woningen maar voegt geen nieuwe woningen toe.
Nieuwbouwwijken voorzien van voldoende groen	Nieuwbouwprojecten worden via een minimaal en streefdoel voorzien van voldoende groen.

Ontwikkeling niet alleen aan markt overlaten	De omgevingsvisie stuurt waar mogelijk op gemeentelijke regie om beleid en ambities om te zetten in actie. Marktpartijen zijn belangrijk om ontwikkelingen van de grond te krijgen.
Meer groen op plekken zoals Frascatiusplein	Groenstructuren worden versterkt op plekken waar dit nodig is om de groennorm te behalen.
Bereikbaarheid verbeteren via P+R en fijnmazig OV	Richting 2040 wordt ingezet op een duidelijke versterking van het P+R-netwerk en de verbetering van het openbaar vervoer. Deze ontwikkeling draagt bij aan een beter bereikbare stad, vermindert de verkeersdruk in de binnenstad en ondersteunt de transitie naar duurzamere mobiliteit. Door het combineren van efficiënte overstappunten met frequente oververbindingen ontstaat een robuust mobiliteitssysteem dat aansluit bij de stedelijke ontwikkeling.
Diversiteit in straatbeeld retail en horeca versterken	In Maastricht is er bijvoorbeeld in het centrum sprake van een wenselijk te behouden aaneengesloten winkelfront (het kernwinkelgebied). Daarbuiten is meer variatie in straatbeeld en functiemenging mogelijk en wordt gestimuleerd, waar mogelijk, via herontwikkeling en plintaanpak.
Overdrukte tegengaan om eigen inwoners te behouden	Op sommige momenten en plekken is het druk en daarom zetten we in op meer spreiding in tijd en ruimte. Ook met de verdere ontwikkeling van de maasoevers en het Sphinxkwartier. Daaraan worden duidelijke bronpunten aan de randen (parkeerfaciliteiten en openbaarvervoerhaltes) en looproutes gekoppeld zodat bezoekersstromen beter spreiden over de stad. Ook de ingezette koers met tariefdifferentiatie, parkeren op afstand (permanent en overloopterrein voor pieken) en daarmee het verminderen van de parkeerdruk in het centrum wordt gecontinueerd. De ruimtelijke spreiding krijgt ook vorm door het creëren van sfeergebieden. Sfeergebieden zijn delen van het centrum met een eigen identiteit, dna en aantrekkingskracht, denk aan het Kernwinkelgebied, het Jekerkwartier, het Sphinxkwartier, Wyck en het Stokstraatkwartier. De exacte invulling van de sfeergebieden wordt bepaald samen met bewoners en ondernemers in het gebied.
Rijwieloverlast in de binnenstad verminderen	Maatregelen tegen rijwieloverlast zijn opgenomen, onder meer via de inzet op stallingen.
Spreiding horeca, cultuur en recreatie naar buiten centrum	Functies kunnen, met maatwerk, breder worden verspreid over de stad. Met daarbij specifiek aandacht voor het versterken van de kloppende harten en ontmoetingscentra.
Bestemmingsplan flexibel maken voor wonen in winkels	Afhankelijk van de locatie is het wel of niet mogelijk om te wonen in een voormalige winkel. Dit heeft meestal te maken met het wel of niet behouden van een aaneengesloten winkelfront c.q. centruminvulling op

	de begane grond. Buiten dit gebied zijn er meestal wel mogelijkheden voor het wonen in een voormalige winkel.
Regie voeren en leegstaande gebouwen aankopen	Regierol van gemeente bij leegstand wordt benoemd. Het actief aankopen is onderdeel van de vraag hoe strategisch zinvol dit is om als bijdrage te dienen voor de ambities.
Spreiding toerisme; stimuleren openbaar vervoer; differentiëren toeristenbelasting	Op sommige momenten en plekken is het druk en daarom zetten we in op meer spreiding in tijd en ruimte. Daaraan worden duidelijke bronpunten aan de randen (parkeerfaciliteiten en openbaarvervoerhaltes) en looproutes gekoppeld zodat bezoekersstromen beter spreiden over de stad. Ook de ingezette koers met tariefdifferentiatie, parkeren op afstand (permanent en overloopterrein voor pieken) en daarmee het verminderen van de parkeerdruk in het centrum wordt gecontinueerd. De ruimtelijke spreiding krijgt ook vorm door het creëren van sfeergebieden. Sfeergebieden zijn delen van het centrum met een eigen identiteit, dna en aantrekkingskracht, denk aan het Kernwinkelgebied, het Jekerkwartier, het Sphinxkwartier, Wyck en het Stokstraatkwartier. De exacte invulling van de sfeergebieden wordt bepaald samen met bewoners en ondernemers in het gebied.
Toerisme reguleren en inzetten op kwaliteitstoerisme	Kwaliteitstoerisme wordt nagestreefd door focus op cultuur, evenementen en duurzaam zakelijk verblijf.
Autobewegingen centrum verder terugdringen	Autoluw beleid wordt verder doorgezet en gekoppeld aan bijbehorende mobiliteitsmaatregelen.
Kleine detailhandel en maakindustrie in centrum mengen	Ondersteuning voor detailhandel is mogelijk binnen de hoofdwinkelstructuur. Kleinschalige (ambachtelijke) bedrijvigheid zijn breder in het centrum aanwezig en mogelijk en een dergelijk aanbod wordt verder gedifferentieerd om zo de 'place to become' te worden.
Economie versterken met nieuwe bedrijven naast Libertel en DSM	Het ruimtelijke economische beleid zet in op innovatie en het verbeteren van het vestigingsklimaat. We zetten economisch in op onder meer de Maastricht Health Campus en op meer ruimte voor werk.
Mix in woonoppervlakten stimuleren en particulier opdrachtgeverschap versterken	De realisatie van een gevarieerde woonmix in nieuwbouwprojecten is een actief en structureel onderdeel van de gemeentelijke woningstrategie. Door het combineren van verschillende woningtypen, prijsklassen en doelgroepen binnen ontwikkelingen wordt ingezet op inclusieve en gemengde wijken die bijdragen aan sociale samenhang, doorstroming en een evenwichtige bevolkingsopbouw.

Rode draad Stadsdeel Zuid

In dit stadsdeel speelt de universiteit (Health Campus) een grote rol. De universiteit en bijbehorende studenten zijn goed voor de economie, maar de sterke groei resulteert ook een grote druk op de omliggende buurten. Door een deel van de aanwezigen op de bijeenkomst wordt universiteit te groot bevonden, waardoor er een onbalans is ontstaan in het aantal Maastrichtenaars en studenten/nieuwkomers. Dit leidt tot overlast (geluid, autoparkeren, fietsparkeren) en steeds hogere woningprijzen. Ook is er weinig interactie tussen studenten en andere buurtbewoners.

Er wordt aandacht gevraagd voor de inrichting van straten met meer groen, goede verlichting, ontmoetingsplekken en vermindering van auto overlast. Ook wordt aandacht gevraagd voor wateroverlast, de luchtkwaliteit en pak de hittestress in stadsdeel Zuid aan.

Houd rekening bij woningbouw met de diversiteit van bestaande en nieuwe bewoners. Stel woningen voor studenten ook beschikbaar voor starters of alleenstaanden (van jong tot oud) dan krijg je een betere mix aan bewoners en een prettigere woonkwaliteit. Zorg voor betaalbare woningen voor iedereen.

Veelvuldig wordt aangegeven dat er behoefte is aan meer en betere plekken voor ontmoeting. Er zou eigenlijk in elke buurt zo'n kloppend hart moeten zijn, maar in bijv. De Heeg ontbreekt op dit moment zo'n plek. Daarnaast wordt aangegeven dat het belangrijk is om de buitenruimte aantrekkelijker te maken, denk aan meer groen, meer open uitstraling en bankjes. Koester en verbind de aanwezige buurtpareltjes zoals de kinderboerderij en wandelen langs de Maasoever.

Advies / Opmerking	Toelichting op verwerking in omgevingsvisie
Studenten zijn goed voor de economie	De bijdrage van studenten aan de lokale economie wordt expliciet erkend in zowel de economische als de onderwijsstrategie. Studenten leveren niet alleen een directe impuls aan de stedelijke dynamiek en het voorzieningenaanbod, maar vormen ook een belangrijk potentieel voor de huidige arbeidsmarkt en in die van de toekomst. Daarom wordt ingezet op het versterken van de binding met de stad en het creëren van aantrekkelijke voorwaarden om meer studenten ook na afronding van hun studie voor Maastricht te behouden.
Te grote druk van studenten op buurten verminderen	De gemeente neemt geen uitgangspunten op in de Omgevingsvisie die specifieke doelgroepen (zoals studenten) reguleren / maximeren.
Betere ontsluiting voor autoverkeer en parkeren	Ontsluiting van wijken en parkeervoorzieningen worden verbeterd bij gebiedsontwikkeling. Wel via een modern mobiliteitsbeleid waar de auto haar plek krijgt, maar de autoafhankelijk wel zal worden afgeschaald daar waar mogelijk.
Ontmoetingsplekken voor studenten en senioren/bewoners in wijken	Ontmoetingsplekken voor verschillende leeftijdsgroepen worden gestimuleerd als initiatieven zich voordoen.
Verdwijnen van sporthal in De Heeg	Met de vaststelling van de integrale huisvestingsplannen voortgezet onderwijs inclusief de benodigde binnensportaccommodaties is

	tevens een ambitieuze planning bepaald. In de periode tot 2030 staan enkele grote nieuwbouwprojecten voor basis- en voortgezet onderwijs inclusief bewegingsonderwijs. Daarnaast is nieuwbouw voorzien van twee publieke sporthallen. In deze ontwikkelingen wordt nadrukkelijk gekeken naar realisatie van een groene, beweegvriendelijke omgeving waarbij plek is voor ontmoeten.
Scheiding tussen wijken door infrastructuur verminderen	Verbinden van wijken krijgt prioriteit via betere mobiliteitsverbindingen en de inrichting van de openbare ruimte.
Uitdagen tot meer bewegen in inrichting door samenwerking met partners	Beweegvriendelijke inrichting en openbare ruimte en de bijbehorende samenwerking met partners daarin worden actief gestimuleerd.
Extra en geschikt groen realiseren, ook op daken	Extra groen en benutting van daken voor vergroening zijn nadrukkelijk opgenomen via o.a. de groennorm.
Wateroverlast tegengaan	Aanpak van wateroverlast krijgt prioriteit binnen het programma klimaatadaptatie en het MIRT-traject Zuidelijk Maasdal.
Aandacht voor ruimtelijke inrichting voor gezond woon- en leefklimaat (groen, verlichting, ontmoetingsplekken, minder auto's)	De Omgevingsvisie zet in op het verbeteren van de woonkwaliteit door het toevoegen en versterken van groen, het creëren van ontmoetingsplekken en het verminderen van autoafhankelijkheid, waar voldoende duurzame mobiliteitsalternatieven beschikbaar zijn.
Grotere speelplekken voor kinderen combineren met groen	Op basis van het ontwerp van de Omgevingsvisie worden speelplekken voor kinderen actief mogelijk gemaakt en zoveel mogelijk gekoppeld aan groene gebieden. Door deze functies te combineren, ontstaan kindvriendelijke en natuurrijke omgevingen die bijdragen aan een gezonde ontwikkeling, sociale interactie en een aantrekkelijke leefomgeving voor gezinnen.
Wateroverlast tegengaan)	Waterbeheermaatregelen worden versterkt om toekomstige overlast te verminderen. Dit doen we o.a. via het MIRT-Traject en maatregelen om water bij bijv. hevige regenbuien langer vast te houden op de plek in de stad waar het langer valt.
Bij woningbouw diversiteit stimuleren; woningen ook beschikbaar voor starters en alleenstaanden	Een verplicht aandeel betaalbare woningbouw is een uitgangspunt voor nieuwe woningbouwprojecten.
Hoogwaterproblematiek aanpakken	Waterveiligheid is een speerpunt in de klimaatadaptatiestrategie en via het MIRT-Traject Zuidelijk Maasdal.
Hittestress verminderen in stedelijke omgeving	Maatregelen tegen hittestress maken deel uit van vergroening en klimaatadaptatie.

Ontmoetingsplekken zoals buurthuizen versterken	Sociale samenhang wordt bevorderd door ontmoetingsplekken en ontmoetingsgebieden zoals buurthuizen en buurtcentra te versterken.
Wantrouwen richting overheid verminderen door duidelijke communicatie	De gemeente zet in op transparante communicatie en burgerparticipatie om vertrouwen te versterken. Het participatief kader zal daar ook op geëvalueerd worden, en besproken worden met de gemeenteraad.
Vergroening behouden en inzetten op verbetering luchtkwaliteit	De ambitie om te vergroenen is een nieuw en stevig uitgangspunt, als belangrijk aspect voor gezondheid en luchtkwaliteit.
Woningen betaalbaar houden voor huurders en kopers	Een verplicht aandeel betaalbare woningbouw is een uitgangspunt voor nieuwe woningbouwprojecten.
Bereikbaarheid en toegankelijkheid verbeteren	Toegankelijkheid en bereikbaarheid zijn prioritaire uitgangspunten binnen de stadsontwikkeling. Bij ruimtelijke plannen wordt expliciet rekening gehouden met fysieke toegankelijkheid voor alle doelgroepen, inclusief mensen met een beperking, en met een goede bereikbaarheid via verschillende vervoersmodaliteiten. Onze ambitie is alle belangrijke publieke voorzieningen en routes – zoals het gemeentehuis, bibliotheken, winkelgebieden, bushaltes, trottoirs en pleinen – fysiek én digitaal goed toegankelijk zijn. Voorbeelden in het fysieke domein zijn: drempelvrije entrees, duidelijke en contrastrijke bewegwijzering en toegankelijke bushaltes met geleidelijnen.
Oorspronkelijk idee Blauwe Loper behouden, minder studentenblokken	De identiteit van de Blauwe Loper als kwaliteitsverbinding blijft uitgangspunt; daar waar er sturing kan zijn op woon-eenheden, zal daar zorgvuldige afweging in worden gemaakt. .
Groene en blauwe loper realiseren voor verbinding	Groene en blauwe verbindingen worden versterkt voor betere bereikbaarheid en leefbaarheid.
Ontmoetingsplekken voor verschillende doelgroepen zoals tienermeisjes creëren	Specifieke ontmoetingsplekken voor groepen zoals jongeren worden gestimuleerd als daar initiatieven zich aandienen. Een bottom-up aanpak waarbij we initiatiefnemers (zoveel mogelijk) ruimte geven en waar nodig en gewenst faciliteren bij het creëren van ontmoetingsplekken.
Gezonde ontmoetingsplekken bevorderen	Het creëren van ontmoetingsplekken maken deel uit van de stedelijke inrichtingsprincipes en uitwerkingen van de omgevingsvisie.
Groene verbindingen tussen wijken verbeteren (wandelen en fietsen)	Verbindingen tussen wijken worden verbeterd voor actieve mobiliteit, groen kan daarbij een rol spelen maar soms is dit ook nodig om natuurnetwerken in stand te houden en te verbeteren waardoor menselijk gebruik niet wenselijk is.
Bestaand groen in De Heeg beter benutten	Bestaand groen wordt beter benut en waar mogelijk en wenselijk multifunctioneel ingezet.

Meer fysieke ontmoetingsplekken in De Heeg en Randwyck creëren	De ruimtelijke ordening heeft, mede door het intensief participatietraject van de voorliggende omgevingsvisie, als inzet om ontmoeting in diverse vormen mogelijk te maken. Dit doen we fysiek, maar ook via sociaal en economisch beleid.
Ontmoetingen met dieren mogelijk maken	Middels o.a. kinderboerderijen is er educatie over en met dieren.
Groen in Randwyck en Heugem beter ontsluiten	Groene ontsluiting wordt verbeterd om wijkgroen zo goed mogelijk onderdeel te laten zijn van wijkstructuren.
Grote instellingen laten bijdragen aan buurtontwikkeling (UM, MECC, ziekenhuis)	Grote instellingen worden actief betrokken bij de ontwikkeling van de stad, zowel op strategisch niveau als op gebiedsniveau.
Weekmarkten organiseren in wijken	De weekmarkten in Maastricht vinden plaats op de Markt en op de Ruiterij. Dit zijn goed bereikbare locaties voor iedereen in de stad. In de wijken is er de mogelijkheid om een braderie te organiseren, meestal vindt dat plaats in overleg ook met ondernemers gevestigd in een kloppend hart.
Geen optochten; rustige wijkactiviteiten ondersteunen	Onderdeel van een bloeiend cultureel leven is soms activiteiten die zorgen voor reuring in een gebied. Via onder meer het evenementenbeleid en vergunningenstelsel wordt erop toegezien dat dit niet overmatig gebeurt maar dat er wel ruimte is voor activiteiten.
Ondersteuning basisscholen voor leefbare wijken	Door toename van het aantal jonge gezinnen met kinderen is er ook meer vraag naar basisscholen. Door deze ontwikkeling ontstaan er dus ook leefbaardere wijken, omdat de vraag naar voorzieningen als deze stijgt.

Rode draad Stadsdeel Noord

Tijdens het stadsdeelgesprek van Noord kwamen een aantal aspecten nadrukkelijk naar voren. Zoals de behoefte aan een gezonde mix van woningen, met ruimte voor innovatieve concepten voor wonen met zorg en verduurzaming. Het is hierbij volgens de aanwezigen geen probleem om extra woningen toe te voegen, mits deze aansluiten bij het huidige (dorp)karakter van de buurten. Verzoek is studentenwoningen meer te clusteren, en verkamering in de buurt tegen te gaan. Er is een wens om hierbij de sociale cohesie en het contact tussen de verschillende bewoners, onder andere studenten, te bevorderen. Een openbare ontmoetingsruimte in de buurt, het faciliteren van activiteiten en vooral ook het gebruik van de openbare ruimte voor ontmoeting worden als oplossingen genoemd om hiervoor te zorgen.

Toevoeging van kleine bedrijfsruimten is wenselijk, ook ter bevordering van het voorzieningenaanbod. Hierbij speelt (openbaarvervoer-)bereikbaarheid een grote rol, in en tussen de buurten maar ook met de overige stadsdelen van Maastricht. Het verbeteren van de verkeersveiligheid en doorstroming van het verkeer spelen hierin een belangrijke rol. Zo is er behoefte aan het verbeteren van de doorstroming op en om de Noorderbrug, optimalisatie van het gebruik en verbindingen van en naar P&R-Noord, een wens aan verbeterde bereikbaarheid van Nazareth en Limmel en goede brugverbindingen met Itteren en Borgharen.

Drie andere aspecten die in het oog springen zijn het verbeteren van de luchtkwaliteit en het daarmee zorgen voor schone lucht, behouden van het huidige groen en ook het toevoegen van meer groen en meer aandacht en ruimte voor water om zo de waterveiligheid te verbeteren.

Aanvulling BuurtNetwerk Limmel:

Het buurtnetwerk onderstreept de behoeften zoals die ook in het stadsdeelgesprek genoemd zijn: behouden van het dorpskarakter, selectief toevoegen van kwalitatief goede en betaalbare woningen, met extra aandacht voor woningaanbod voor ouderen, behoud van buurtvoorzieningen, inzet op sociale cohesie en ontmoeting, het verbeteren van de bereikbaarheid en verkeersveiligheid (waarbij het Buurtnetwerk met concrete suggesties komt voor verbetering), het verbeteren van de luchtkwaliteit en het inzetten van meer groen en water om daarmee meerdere doelen te dienen gericht op het klimaat en de leefbaarheid in de buurt. Aanvullend brengt het netwerk namens de buurt in de behoefte aan een duidelijke visie (en vervolgens voortvarende uitvoering) van de ontwikkeling van de locaties Overmaze, Trega-Zinkwit en Noordelijke Maasoevers. Het Buurtnetwerk geeft ook suggesties mee voor het aanpassen van de gebiedsprincipes die in de huidige omgevingsvisie voor het gebiedsprofiel Stadsrand gelden.

Advies / Opmerking	Toelichting op verwerking in omgevingsvisie
Gemeente moet beloftes nakomen en doelgroepen serieus nemen	Met deze omgevingsvisie versterken we betrouwbaarheid door duidelijke afspraken en richting te geven aan de uitvoering. Deze plannen worden vervolgens weer nader uitgewerkt in beleid, programma's en het omgevingsplan. Het omgevingsplan is zo'n bindend document waar inwoners ook juridisch van kunnen uitgaan.
Jongeren moeten blijven wonen; investeren in scholen en woningen	Door de inzet op brede welvaart en focus op de leeftijd 24-45 en het investeren in betaalbare woningen en goede voorzieningen

	streeft de stad ernaar om jongeren te behouden, toekomstperspectief te bieden en de stad robuuster te maken.
Activiteiten voor ontmoeting tussen jong en oud	Ontmoeting tussen jong en oud wordt bevorderd via activiteiten en ontmoetingsplekken.
Ontmoetingsplekken creëren en bewoners eigenaarschap geven	Bewoners krijgen ruimte en verantwoordelijkheid voor het beheer en onderhoud van ontmoetingsplekken.
Processie kermis en jongerenactiviteiten terug in Limmel	Initiatieven, ook cultureel van aard, worden aangemoedigd. Via o.a. het vergunningentraject en het evenementenbeleid is daar ruimte voor gemaakt.
Laagdrempelig buurtcafé en ontmoetingsplek centraal ontwikkelen	We stimuleren diverse type ontmoetingsplekken in de buurten voor alle leeftijden. Waarbij er in de kloppende harten ruimte is voor het vestigen van een buurtcafé.
Meer beweegruimte voor jong en oud	In de Sociale visie ' <i>Van vangnet naar trampoline</i> ' benadrukken we dat bestaanszekerheid en het verkleinen van gezondheidsverschillen belangrijke aandachtspunten zijn voor onze stad. Ook daarom richten we ons op het bieden van passende woonoplossingen voor onze inwoners, het stimuleren van beweging door een toegankelijke en uitnodigende omgeving te creëren, en het bevorderen van ontmoetingen en participatie.
Behoud van het Lochtmanhuis	Dit is een concreet initiatief, dat niet past bij de strategische aard van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie benadrukt wel het belang van goede ontmoeting(splekken) in buurten.
Ontwikkelen van startpunten wandelen en ontmoetingsplekken (Rivierpark Maasvallei)	Wandelen en ontmoeten krijgen een impuls met goede verbindingen, onder andere naar Rivierpark Maasvallei.
Comfortabel wonen mogelijk maken	Goed en comfortabel wonen voor iedereen is een basisprincipe vanuit de omgevingsvisie. Een leefbare omgeving is waar de omgevingsvisie naar streeft, en waar de uitvoering hierna (verder) zal moeten volgen.
Betaalbare bedrijfsruimte voor kleine, schone bedrijven	Kleine bedrijven krijgen ruimte in de stad via betaalbare bedrijfsruimten in bijvoorbeeld de 'productieve buurten'.
Onderhoud bruggen naar Itteren en Borgharen	We investeren en zien toe op goede bereikbaarheid, ook naar Itteren en Borgharen.
Verbeteren bereikbaarheid en veiligheid noord-centrum	De bereikbaarheid en veiligheid tussen Maastricht-Noord en het centrum worden verbeterd via een integrale mobiliteitsaanpak. Hierbij wordt ingezet op betere verbindingen voor voetgangers,

	fietzers en openbaar vervoer, gecombineerd met maatregelen voor verkeersveiligheid en doorstroming.
Verhouding studenten reguleren en spreiden	De gemeente neemt geen uitgangspunten op in de Omgevingsvisie die specifieke doelgroepen (zoals studenten) reguleren/ maximeren.
Bouwen betaalbare woningen Itteren/Borgharen/Limmel	Een verplicht aandeel betaalbare woningbouw is een uitgangspunt voor nieuwe woningbouwprojecten. Het idee is dat deze woningmix jonge mensen aantrekt, zorgt voor een menging van sociale doelgroepen en doorstroom stimuleert voor senioren/ jonge gezinnen. Indien er dus een nieuwbouwproject in een van deze buurten wordt gerealiseerd zal een deel betaalbaar moeten zijn.
Woningbouw verbeteren leefbaarheid	Een verplicht aandeel betaalbare woningbouw is een uitgangspunt voor nieuwe woningbouwprojecten. Het idee is dat deze woningmix jonge mensen aantrekt, zorgt voor een menging van sociale doelgroepen en doorstroom stimuleert voor senioren/ jonge gezinnen. Dit draagt bij aan inclusieve, leefbare, wijken met een gezonde sociale mix en voldoende doorstromings-mogelijkheden.
Recreatie voor inwoners en toeristen in goede banen leiden	Recreatievoorzieningen zijn verspreid aanwezig in de stad aanwezig voor zowel de bewoners van Maastricht als ook voor de bezoekers van de stad.
Oplossen verkeersopstoppen Noorderbrug	Met de inzet om mensen meet actief mobiel te maken, auto's af te vangen op de P&R's aan de randen van de stad en verkeer zo goed mogelijk door te geleiden wordt er veel in het werk gesteld om verkeersknelpunten aan te pakken op piekmomenten.
Brugverbindingen verbeteren	Verbindingen in de stad worden versterkt voor betere bereikbaarheid, zeker op piekmomenten.
Meer leefstraten met 30 km/u, meer groen	Met tot doel het verbeteren van de verkeersveiligheid en het verminderen van geluidhinder door verkeer definiëren we stadsbreed - met uitzondering van de grotere ontsluitingswegen en stroomwegen - een maximale snelheid van 30 km per uur als doel om uiterlijk in 2040 geëffectueerd te hebben. Met de aanpak van de <i>straat van de toekomst</i> willen we straten die niet worden gedomineerd door verkeers- en parkeerruimte, maar ook plek biedt aan groen, water, verblijven, bewegen, spelen en ontmoeten.
Onderhoud groen en wegen verbeteren	Met de hernieuwd beleid voor onderhoud is een start gemaakt met verbetering en intensivering van het onderhoud.

Luchtkwaliteit verbeteren (Noorderbrug, Mosa, etc.)	Bij vestiging van bedrijven worden deze, indien nodig, getoetst op de daarvoor geldende milieueisen.
Bedrijven toetsen op luchtkwaliteitseisen	Vestiging van bedrijven worden indien nodig getoetst op strenge milieueisen.
Riolering en straatputten verbeteren	Waterbeheer wordt verbeterd om wateroverlast structureel aan te pakken. Het riool wordt niet uitgebreid, maar met een aanpak om water langer vast te houden, oftewel een betere sponswerking, voorzien we in betere opvang naar de toekomst toe.
Veilige routes voetgangers naar centrum ontwikkelen	We ontwikkelen veilige loop- en fietsroutes naar het centrum als onderdeel van modern en veilig mobiliteitsbeleid.
Verlichting en veiligheid in wijken verbeteren	Bij nieuwe ruimtelijke ontwikkelingen wordt expliciet aandacht besteed aan sociale veiligheid en de invloed daarvan op de woon- en leefomgeving. In de wijken wordt bij de inrichting en programmering rekening gehouden met zichtlijnen, sociale interactie, verlichting, en functies die actief bijdragen aan een veilige en leefbare openbare ruimte. Sociale veiligheid en ruimtelijke kwaliteit worden daarmee als samenhangende opgaven benaderd binnen wijkontwikkeling.
Bouwen stadsrand niet in het groen	Stadsuitbreiding respecteert bestaande groene zones, bouwen in het groen wordt voorkomen met het blijvend instellen op de harde grens van o.a. de Molenweg.
Beweegvoorzieningen voor kinderen en sport stimuleren	We stimuleren sport en recreatie bij clubs, in binnen- en buitensportaccommodaties en openbare voorzieningen (waaronder Urban voorzieningen).
OV-verbindingen beter faciliteren	De ambitie is om het openbaar vervoer zo goed en wijkdekkend mogelijk te laten aansluiten op de behoeften van de stad en haar inwoners. Hoewel de gemeente geen formele bevoegdheid heeft over het openbaar vervoer, speelt zij wel een actieve rol in de afstemming met vervoersautoriteiten en -aanbieders over de inrichting van het netwerk. Ruimtelijke ambities, zoals verdichting rondom knooppunten en voorzieningen, dragen bij aan het versterken van het draagvlak voor hoogwaardige OV-verbindingen en vergroten zo de kans op een robuust en toekomstbestendig vervoersaanbod.
Samenwonen betaalbaar maken	Een verplicht aandeel betaalbare woningbouw is een uitgangspunt voor nieuwe woningbouwprojecten. Het idee is dat deze woningmix jonge mensen aantrekt, zorgt voor een menging van sociale doelgroepen en doorstroom stimuleert voor senioren/ jonge gezinnen. Of samenwonen duurder is dan afzonderlijk blijven wonen in verband met kortingen op toeslagen e.d. is afhankelijk van landelijke regelgeving.

Schoon water, schone lucht, aantrekkelijke omgeving realiseren	De stad wordt schoner, groener en aantrekkelijker via integrale gebiedsontwikkeling, vergroening van de stad en haar buitengebieden en andere stappen naar een duurzamere en prettige stad. Schoon water is daarbij bijv. ook een belangrijke, de gemeente neemt daar haar rol in, maar is ook afhankelijk van bijv. de instroom van (schoon) water uit België.
Jongeren en ouderen samenbrengen in hofjes	Hofjes en collectieve woonvormen dragen bij aan het bevorderen van onderlinge ontmoeting en het versterken van informele zorg, met name voor ouderen. De Omgevingsvisie erkent collectieve (nieuwe) woonvormen als waardevolle aanvulling binnen het stedelijk woonaanbod. De gemeente bouwt dergelijke woonvormen niet, en is daardoor afhankelijk van particuliere of commerciële initiatiefnemers die dergelijke concepten willen ontwikkelen in de stad.
Diverse woonvormen en woonmix creëren	Een verplicht aandeel betaalbare woningbouw is een uitgangspunt voor nieuwe woningbouwprojecten. Het idee is dat deze woningmix jonge mensen aantrekt, zorgt voor een menging van sociale doelgroepen en doorstroom stimuleert voor senioren / jonge gezinnen. Dit draagt bij aan inclusieve wijken met een gezonde sociale mix en voldoende doorstromingsmogelijkheden.
Wonen bouwen voor de buurt Zorgen voor mix van woningen per buurt	Een verplicht aandeel betaalbare woningbouw is een uitgangspunt voor nieuwe woningbouwprojecten. Het idee is dat deze woningmix jonge mensen aantrekt, zorgt voor een menging van sociale doelgroepen en doorstroom stimuleert voor senioren / jonge gezinnen.
In 2040 Overmaze als woonlocatie ontwikkelen	Deze Omgevingsvisie kan geen uitspraak doen over de toekomstige invulling van Overmaze. Hierover is de gemeente nog in gesprek met de eigenaar (Rijksvastgoed) en de buurt.
Beschermen tegen hoogwater en tussengebied slim benutten	De Omgevingsvisie Maastricht benadrukt het belang van het slim benutten van tussengebieden, zoals overgangen tussen stad en landschap of zones langs infrastructuur. Deze gebieden worden gezien als kansen voor meervoudig ruimtegebruik, waarbij functies zoals waterberging, natuurontwikkeling, recreatie en stadslandbouw kunnen worden gecombineerd. Door deze gebieden multifunctioneel in te richten, draagt Maastricht bij aan klimaatadaptatie, biodiversiteit en de leefkwaliteit van haar inwoners.

Rode draad Stadsdeel Oost

Er wordt aandacht gevraagd voor de inrichting van de Dorpsstraat. Die moet worden aangepakt zodat er ruimte blijft voor ondernemen. Ook zijn er kansen om te investeren in de Scharnerweg zodat hier voorzieningen blijven/komen. In de Burgemeester Cortenstraat zouden de winkels behouden moeten blijven om leegstand tegen te gaan. Je zou met kunst en cultuur de economie in de wijk kunnen versterken (denk aan een kunspark aan de Groene Loper en aandacht voor vrijetijdsector). Sommige buurtbewoners geven aan dat alle partijen die bezig zijn met dit onderwerp samen moeten werken.

De straat van de toekomst: er dienen duidelijke keuzes gemaakt te worden in de buitenruimte door het stadsdeel te vergroenen en verkeersoverlast te beperken. Prioriteit zou moeten krijgen voldoende groen (o.a. bomen), klimaatadaptatie, beter waterafvoer, meer laadpalen, invoering van 30 km/u zone, het STOP-principe consistent toepassen in visie en uitvoering en oog hebben voor toegankelijkheid openbare weg (m.n. ouderen met rollators). De buurt zelf heeft veel ideeën, maar het juiste kanaal bij de gemeente wordt niet altijd gevonden. De gemeente dient daarbij voor meer continuïteit te zorgen.

Goed en gezond wonen voor iedereen: Het is belangrijk om voldoende betaalbare woningen voor met name starters en senioren aan te bieden. Daarbij moet worden voorkomen dat doelgroepen (bijv. studenten, expats en statushouders) te veel clusteren. De complexen die de laatste tijd worden gerealiseerd zijn te groot voor de omgeving met overlast tot gevolg. Verduurzamen van woningen laagste inkomensklassen moeten prioriteit krijgen (vocht, schimmel). Ook zouden we meer bij elkaar in hofjes moeten gaan wonen zodat we op elkaar kunnen letten en elkaar kunnen ontmoeten.

Ontmoeting: In stadsdeel Oost is behoefte aan betere en meer ontmoetingsplekken in iedere buurt, met prioriteit voor Scharn. Een ontmoetingsplek bevat idealiter een combinatie van functies (wonen, ontmoeten, eten, feesten en zorg) en is daarnaast een aantrekkelijke plek.

Advies / Opmerking	Toelichting op verwerking in omgevingsvisie
Dorpsstraat verbreden, verkeersveiligheid verbeteren	De verkeersveiligheid en ruimtelijke kwaliteit van (hoofd)straten wordt gemonitord om de verkeersveiligheid steeds verder te verbeteren.
Kunst en cultuur versterken (kunspark, vrijetijdseconomie)	Als stad investeren we in kunst en cultuur omdat dit een essentieel onderdeel is van een prettig en aantrekkelijke leefomgeving
Meer ruimte voor lopen en fietsen via PR-locaties, snelheid verlagen	We leggen nadruk op veilig en comfortabel lopen en fietsen door te werken aan ruimere trottoirs en fietsroutes, maar ook aan het verminderen van barrières als de Maas en de spoorzone. Met tot doel het verbeteren van de verkeersveiligheid, de inclusiviteit van de openbare ruimte en het verminderen van geluidhinder door verkeer definiëren we stadsbreed - met uitzondering van de grotere ontsluitingswegen en stroomwegen - een maximale snelheid van 30 km per uur als doel om uiterlijk in 2040 geëffectueerd te hebben.
Maakindustrie en MKB stimuleren, ruimte voor initiatieven	We gaan op zoek naar meer ruimte voor werk in het stedelijk weefsel, zowel op de bedrijvenparken als ook in de rest van de stad. De circulaire (maak)industrie en het midden- en kleinbedrijf krijgen zo ruimte voor groei en innovatie in de stad daar waar mogelijk.

Resto Bar Mama als voorbeeld ontmoetingsplek	Inspirerende ontmoetingsplekken, zoals de Resto Bar Mama, in een levendig en/of dynamisch gebied zijn een goed voorbeeld, als plekken voor ontmoeting en verbinding in de buurten.
OV-bereikbaarheid verbeteren, ook over de grens	De inzet vanuit de omgevingsvisie is om de OV-verbindingen binnen de regio én over de grens te versterken om de bereikbaarheid te verbeteren.
Betere kansen voor praktisch geschoolden	O.a. de maakindustrie is een belangrijke pijler onder het Maastrichts economische ecosysteem. Praktisch geschoolden zijn daar weer een belangrijk onderdeel van, maar uiteraard is dit een breder verhaal en is de vraag naar de mensen die praktisch zijn opgeleid hoog.
Beter samenspel van betrokken partijen	Samenwerking tussen gemeente, bewoners en maatschappelijke partijen is immer aan verbetering onderhevig, denk via het participatiekader, het gebiedsgericht werken maar ook de buurtateliers die vanuit de (uitwerking van) de omgevingsvisie worden gearrangeerd.
Investeren in voorzieningen Scharnerweg	De gemeente investeert in het clusteren van commerciële, maatschappelijke en culturele buurtwijkvoorzieningen in 'de kloppende harten'. Er zijn winkels gevestigd, waar ook kleinschalige horeca, onderwijs en zorgfuncties steeds vaker bij aansluiten. Dit zijn sterke ankerpunten in de wijk die functioneren als sociale en functionele motor van de leefomgeving. Daarbuiten kunnen bijvoorbeeld maatschappelijke activiteiten zoals zorgfuncties of een huiskamer zich elders vestigen in de woonwijken. Voor de Scharnerweg geldt dat deze straat geen onderdeel is van een 'kloppend hart' en geen onderdeel is van de hoofdwinkelstructuur. Wel is de Scharnerweg grotendeels aangewezen als 'levendige route'. Dat betekent meer mogelijkheden bij invulling van de panden dan elders in de woonwijk, denk daarbij ook aan een co-workingspace en sporten. Het toevoegen van winkels is hier niet toegestaan. Daarmee zijn er diverse type ontmoetingsplekken in de buurten die bijdragen aan de leefbaarheid, sociale samenhang en vitaliteit van buurten.
Sociaal verkeer in bestaande wijken versterken	De Omgevingsvisie zet in op het versterken van sociale netwerken binnen wijken om de onderlinge verbondenheid tussen bewoners te vergroten. Door te investeren in ontmoetingsplekken, buurtinitiatieven en laagdrempelige voorzieningen wordt sociale interactie gestimuleerd. Dit draagt bij aan een inclusieve en veerkrachtige wijkgemeenschap waarin mensen zich gekend en betrokken voelen.
Straatprofiel aanpassen aan meer verkeer (bijv. ouderen met rollators)	Het is de gemeentelijke verantwoordelijkheid – mede op basis van het VN-Verdrag inzake de rechten van personen met een handicap – om de openbare ruimte en (openbare) gebouwen toegankelijk te maken én te houden. Toegankelijkheid is daarmee geen voorziening, maar een recht.

	Onze ambitie is alle belangrijke publieke voorzieningen en routes – zoals het gemeentehuis, bibliotheken, winkelgebieden, bushaltes, trottoirs en pleinen – fysiek én digitaal goed toegankelijk zijn. Voorbeelden in het fysieke domein zijn: drempelvrije entrees, duidelijke en contrastrijke bewegwijzering en toegankelijke bushaltes met geleidelijnen. Bij herinrichting van de openbare ruimte wordt toegankelijkheid standaard meegenomen in het ontwerp en de uitvoering. Dit doen we in nauwe samenwerking met ervaringsdeskundigen en belangenorganisaties. Zo bouwen we stap voor stap aan een stad waar iedereen zich vrij kan bewegen.
Investeren in fysieke welvaart, niet alleen digitaal	De gemeente investeert in tastbare, fysieke aspecten van brede welvaart, met zichtbare en voelbare verbeteringen in de directe leefomgeving van bewoners. Dit gebeurt onder meer door het versterken van de kwaliteit van de openbare ruimte, het verbeteren van voorzieningen, het toevoegen van groen en het realiseren van prettige, veilige verblijfsplekken in de buurten
Banen en woningaanbod na studie behouden	Het behouden van jongeren na afronding van hun studie vraagt om een aantrekkelijk vestigingsklimaat, met name in de vorm van betaalbare en passende woonruimte en voldoende perspectief op werkgelegenheid. Een verplicht aandeel betaalbare woningbouw is een uitgangspunt voor nieuwe woningbouwprojecten. Het idee is dat deze woningmix jonge mensen aantrekt, zorgt voor een menging van sociale doelgroepen en doorstroom stimuleert voor senioren / jonge gezinnen.
Brightlands campus positief ontwikkelen, maar vraag naar woningen monitoren	De Brightlands campus groeit met oog voor de woningvraag in Maastricht. Er wordt hier zorgvuldig naar gekeken. De ontwikkeling van de campus is namelijk meegenomen in de bandbreedte van het aantal woningen waar de omgevingsvisie op wil inzetten.
Leegstand tegengaan, winkels behouden (Cortenstraat)	Het tegengaan van leegstand en behoud van winkels in de hoofdwinkelstructuur sluit aan bij de visie van Maastricht op levendige, compacte winkelcentra met daarbij een mix van functies. De stad investeert in aantrekkelijk verblijfsgebied, met geclusterde ruimte voor de winkels met ook ruimte die flexibel in gebruik is. Daarmee wordt gestuurd op behoud van de economische en sociale vitaliteit van het winkelgebied.
Meer variatie in bouwhoogtes en kosten	Een verplicht aandeel betaalbare woningbouw is een uitgangspunt voor nieuwe woningbouwprojecten. Het idee is dat deze woningmix jonge mensen aantrekt, zorgt voor een menging van sociale doelgroepen en doorstroom stimuleert voor senioren/ jonge gezinnen. Verder wordt er met deze nieuwe Omgevingsvisie ruimte geboden voor het realiseren van diverse bouwhoogtes.

Wensen bewoners beter communiceren en begeleiden	Via participatie, gebiedsgericht werken en duidelijke communicatie willen we in de toekomst streven naar heldere lijnen en begeleidingen. Dit in lijn met bijvoorbeeld ook de lessen uit de burgerbegroting.
Gezonde mix bewoners stimuleren	Het stimuleren van een gezonde mix van bewoners sluit direct aan bij het uitgangspunt van Maastricht om gemengde wijken te bevorderen, waarin mensen van verschillende leeftijden, inkomens en achtergronden samenleven. In het ontwerp wordt ingezet op differentiatie in woningaanbod en het voorkomen van eenzijdige bevolkingssamenstelling. Zo is een verplicht aandeel betaalbare woningbouw een uitgangspunt voor nieuwe woningbouwprojecten. Het idee is dat deze woningmix jonge mensen aantrekt, zorgt voor een menging van sociale doelgroepen en doorstroom stimuleert voor senioren/ jonge gezinnen. Dit draagt bij aan veerkrachtige buurten met sociale samenhang, leefkwaliteit en ruimte voor ontmoeting.
Laadpalen uitbreiden	Het uitbreiden van laadpalen past binnen de ambitie van Maastricht om de transitie naar duurzame mobiliteit te versnellen. In de ontwerp omgevingsvisie wordt voorzien in het faciliteren van elektrisch vervoer via een fijnmazige en toekomstbestendige laadinfrastructuur. Dit vraagt om sturing op strategische locaties, integratie in ruimtelijke plannen en samenwerking met marktpartijen.
Continuïteit in gemeentelijk beleid waarborgen	Het waarborgen van continuïteit in gemeentelijk beleid is een uitgangspunt. De visie bouwt voort op bestaande ambities en beleidslijnen, maar biedt tegelijk ruimte voor aanpassing aan nieuwe opgaven en inzichten. De kernwaarden – gezond en leefbaar, een sterke (Eu)regionale netwerkpositie en ruimte voor ontmoeting – vanuit de vigerende omgevingsvisie blijven aanwezig, maar zijn aangescherpt, verbreed en concreter doorvertaald naar de actuele opgaven. In Omgevingsvisie 2.0 worden thema's als wonen, mobiliteit, energie, vergroening, ontmoeting, werk en ecologie ruimtelijk en beleidsmatig (verder) uitgewerkt. Dit zorgt voor herkenbaarheid, bestuurlijke betrouwbaarheid en samenhang in de ontwikkeling van de leefomgeving.
Meer flexibiliteit bij parkeerbeleid woning (groene plannen niet blokkeren)	Het parkeerbeleid zal zo vormgegeven worden dat het past bij de ambities om vergroenen mogelijk te maken. Maastricht wil daarin de stap zetten om minder auto afhankelijk te worden, en daarmee ook minder ruimte te bieden voor de auto bij voldoende alternatieven.
Echte bomen planten in plaats van tijdelijke groenvoorziening	Daar waar mogelijk kiezen we voor permanent groen. Daar waar dit niet anders kan, kiezen we voor groenvoorzieningen die meer tijdelijk van aard zijn maar wel een bijdrage leveren aan koeling en wateropvang.
Klimaatadaptatie versterken, beter waterbeheer	Klimaatadaptatie wordt aangepakt door in uitvoering meer oog te hebben voor waterafvoer en ook vergroening mogelijk te maken.

Visie op mobiliteit: stappen, trappen, OV serieus nemen	Mobiliteitsbeleid focust in de volgordelijkheid en waar mogelijk op lopen, fietsen, openbaar vervoer en dan personenauto.
Openbare weg beter toegankelijk maken (rollators)	De openbare ruimte wordt beter toegankelijk gemaakt voor kwetsbare groepen. Zo doen we onderzoek en passen we toe waar dit kan worden verbeterd. We werken hier
Gezonde woonmix studenten, expats en gezinnen	Een verplicht aandeel betaalbare woningbouw is een uitgangspunt voor nieuwe woningbouwprojecten. Het idee is dat deze woningmix jonge mensen aantrekt, zorgt voor een menging van sociale doelgroepen en doorstroom stimuleert voor senioren / jonge gezinnen.
Verkeersoverlast tegengaan via 30 km/u zones	Met tot doel het verbeteren van de verkeersveiligheid en het verminderen van geluidhinder door verkeer definiëren we stadsbreed - met uitzondering van de grotere ontsluitingswegen en stroomwegen - een maximale snelheid van 30 km per uur als doel om uiterlijk in 2040 geëffectueerd te hebben
Versnellen bouwprojecten op strategische plekken	De gemeente bouwt zelf geen woningen en is voor versnelling ook afhankelijk van de ontwikkelaar/ grondeigenaar. Waar de gemeente versnelling van bouwprojecten kan faciliteren op strategische plekken pakken wij dit op.
Verduurzaming woningen lage inkomens prioriteit geven	De gemeente maakt afspraken met de woningcorporaties en zet Energiebespaarders in om de energielasten voor sociale huurders te verlagen.
Menging in sociale woningbouw (niet alleen statushouders)	Een verplicht aandeel betaalbare woningbouw is een uitgangspunt voor nieuwe woningbouwprojecten. Het idee is dat deze woningmix jonge mensen aantrekt, zorgt voor een menging van sociale doelgroepen en doorstroom stimuleert voor senioren / jonge gezinnen.
Hofjesconcepten voor ouder wordende bevolking bevorderen	Hofjes en collectieve woonvormen dragen bij aan het bevorderen van onderlinge ontmoeting en het versterken van informele zorg, met name voor ouderen. De Omgevingsvisie erkent collectieve woonvormen als waardevolle aanvulling binnen het stedelijk woonaanbod. De gemeente bouwt dergelijke woonvormen niet, en is daardoor afhankelijk van particuliere of commerciële initiatiefnemers die dergelijke concepten willen ontwikkelen in de stad.
Tegels wippen en vergroening gemeentebreed opschalen	Vergroening en ontharding worden integraal en gemeentebreed uitgerold als onderdeel van de klimaatadaptieve en leefomgevingsgerichte opgave. Door het vervangen van verharding door groen wordt niet alleen bijgedragen aan waterberging en verkoeling, maar ook aan biodiversiteit, gezondheid en de kwaliteit van de leefomgeving in wijken en buurten.

Sociale samenhang waarborgen bij bouwen (scholen, verenigingen)	Plekken waar gebouwd zal worden zullen in planvorming rekening met sociale structuren zoals scholen en verenigingen, om deze te versterken.
Strikte regels voor commerciële activiteiten in wijken	De gemeente zoekt in de stad meer ruimte voor werk waarbij ook naar de mogelijkheid van 'productieve buurten' wordt gekeken. In deze buurten is er primair ruimte voor bedrijvigheid, voor onder andere creatieve, circulaire en kennisintensieve bedrijven. Een goede multimodale (duurzame) bereikbaarheid is daarbij een vereiste. Dit alles zorgvuldig ingepast en waar mogelijk ondergeschikt gecombineerd met woningen.
Betaalbare woningen voor starters en senioren bouwen	Een verplicht aandeel betaalbare woningbouw is een uitgangspunt voor nieuwe woningbouwprojecten.
Meer en betere multifunctionele ontmoetingsplekken, focus op Scharn	Het realiseren van meer diverse type ontmoetingsplekken met een fijnmazige structuur over de stad sluit aan bij de doelstelling van Maastricht om de sociale infrastructuur in wijken te versterken. Ontmoetingsplekken zijn van belang als motor voor gemeenschapsvorming, inclusie en welzijn.
Multifunctioneel maken van ontmoetingsplekken (bijv. Aen de Wan)	Het multifunctioneler maken van ontmoetingsplekken, daar waar mogelijk, sluit aan bij de visie op efficiënt ruimtegebruik en het versterken van sociale netwerken. Door functies te combineren ontstaat meer levendigheid en worden plekken beter benut voor diverse doelgroepen. Dit draagt bij aan inclusieve en toekomstbestendige wijkvoorzieningen.
Meer voorzieningen voor jongeren dichtbij huis	Voorzieningen kunnen door de markt worden opgepakt. Beleidsmatig is het belangrijk om te zorgen dat gebieden waar voorzieningen gepositioneerd zijn levensvatbaar kunnen zijn, zoals deze plekken ook aangewezen zijn in de omgevingsvisie.
Bibliotheken actiever inzetten voor ontmoeting (bv. koffieochtend Heer)	Bibliotheken zijn reeds een plek van brede ontmoeting.

Rode draad Stadsdeel Noord – West

Een impuls geven aan ontmoeting werd door het stadsdeel Noordwest o.a. gezien door het toevoegen van inzet op voorzieningen en op veilige en goede speelplekken in de buurt. Er werd gepleit voor het inzetten op ontmoetingsplekken, waar mensen elkaar kunnen treffen via sociale activiteiten zoals muziek, eten, cultuur, sport of initiatieven zoals de Buurtcamping. Tevens werd het belang benadrukt van openbare zitplekken

Binnen het thema van de gezonde straat wordt het inzetten op duurzaamheid en leefbaarheid benoemd. Ook mobiliteit is belangrijk via onder meer:

- Veiligheid en maatregelen om de snelheid van het verkeer te verminderen
- Een autoluwere omgeving
- Het belang van goed en betaalbaar openbaar vervoer
- De behoefte aan centrale parkeerplaatsen voor elektrische auto's
- Parkeren aan de randen van de stad
- Goede verkeersontsluiting naar België

Bij het kopje goed en gezond wonen werd de doorstroom van woningen, met speciale aandacht voor de vergrijzing en het behouden van betaalbaarheid. Ontwikkel een duidelijke visie voor de wijken en werk deze uit samen met corporaties. De gezondheidseffecten van diverse ontwikkelingen moet goed in ogenschouw worden meegenomen. Tot slot wordt tijdig en goed het gesprek voeren als belangrijk geacht, om kennis van inwoners goed te benutten.

Advies/opmerking	Verwerking in omgevingsvisie
Meer beweegtoestellen voor jeugd (6-18 jaar) crosstrainers/fitness	We stimuleren sport en recreatie bij clubs, in binnen- en buitensportaccommodaties en openbare voorzieningen (waaronder Urban voorzieningen).
Zorg voor zichtbare speelplekken zorgt voor beter gevoel van veiligheid	Speelplekken worden, binnen de ruimte die daarvoor is, zo strategisch mogelijk gepositioneerd voor sociale controle en veiligheid.
Meer voorzieningen, winkels (ook op pleinen), frituur, bakker; waar ze nu weg zijn gehaald	Voorzieningen krijgen prioriteit in herontwikkeling van gebieden. Dit doen we bijvoorbeeld door te verdichten, en daardoor meer mensen in de buurt te laten wonen van voorzieningen waardoor draagkracht stijgt.
Veiligheid/snelheid, autoluw en fietsvriendelijk	De omgevingsvisie zet in op veilige, autoluwe en fietsvriendelijke straten met prioriteit voor actief verkeer.
Bloembakken zigzag voor afremmen	Daar waar verkeersremmende maatregelen opgenomen moeten worden om de verkeersveiligheid te vergroten kijkt de gemeente naar maatregelen. Dit valt buiten de scope van de omgevingsvisie.
Meer veilige zit/hangmogelijkheid	In en rond de kloppende harten investeren we in de openbare ruimte. Daarbij ook met zitbankjes zodat het die ideale plekken zijn voor (spontane) ontmoeting. Ook op groene en koele ontmoetingsplekken zetten we in, met de uitrol van meer zitbankjes.
Stoep veiligheid	Meer ruimte geven aan veilige routes voor voetgangers is benoemd als ambitie in de omgevingsvisie. We investeren in een goed loopnetwerk met ruimere en goed toegankelijke trottoirs en voetpaden. Daarmee willen bijdragen aan dat lopen vanzelfsprekend, alledaags en een vrijetijdsbesteding is. Belangrijk is dat de inrichting ertoe bijdraagt dat iedereen kan en durft te lopen en daar waar nodig daarbij geholpen kan worden. Voetgangers moeten zich veilig voelen. Het netwerk

	zal in stappen worden verbeterd en uitgebreid zodat alle belangrijke bestemmingen in de stad goed bereikbaar zijn te voet.
Kleinere bomen komen niet in gedrang zonnepanelen	Energietransitie en vergroening knellen soms in de uitwerking van de geschetste ambities. In de nadere uitwerking moet goed bekeken worden per gebied hoe beide zo goed mogelijk kunnen worden geïmplementeerd.
Voorzieningen beter verdelen voor evenwicht in bebouwing en bewoners	Een evenwichtige spreiding van voorzieningen ondersteunt sociale cohesie en ruimtelijke kwaliteit. We doen dit met name rond de kloppende harten, zodat daar toekomstbestendige centra ontstaan.
Goed en betaalbaar OV, hogere frequentie, betere bereikbaarheid	We verbeteren OV-netwerken in bereikbaarheid, frequentie en dekking, ook naar buitenwijken. Door te verdichten wordt deze ambitie concreter en realistischer.
Shop publiek goede infra voorzien	Winkels en voorzieningen worden ondersteund met goede infrastructuur voor bezoekers en bevoorrading.
Parkeren buiten de stad	Het voorstel is om de parkeerdruk in de centrum te verlagen door versterking van alternatieve parkeermogelijkheden aan de randen van de stad.
Bij nieuwbouwen ook infrastructuur aanpassen	De infrastructuur zal mee ontwikkeld worden met de transitie die Maastricht de komende 15 jaar nastreeft. Dit doen we o.a. via het STOP-principe.
Boschpoort: recreatiekansen vergroten (camper, wandel, fiets)	We activeren de recreatiekansen langs de maas, uiteraard met oog op de (lopende onderzoeken naar) waterveiligheid.
Voorzieningenniveau Boschpoort behouden of terugbrengen	Door te verdichten willen we voorzieningenniveaus in buurten behouden en waar mogelijk versterken. Het streven is dat hoe meer mensen er wonen binnen de mate van het toepasbare, dit zorgt voor een impuls aan de voorzieningenstructuur.
Pottenberg/Malpertuis: kleine ambacht terug in de wijk	Ambachtelijke bedrijvigheid krijgt ruimte in wijken om werkgelegenheid lokaal te verankeren. We doen dit via zogenaamde productieve buurten.
Pottenberg/Malpertuis: OV aantrekkelijker maken	Het OV wordt aantrekkelijker gemaakt door middel van verdichten, waardoor de vraag naar OV stijgt. Dit is een van de onderliggende aspecten waarom verdichten wordt voorgesteld.
Woningen bereikbaar maken i.v.m. vergrijzing en betaalbaarheid	We verbeteren bereikbaarheid van woningen voor ouderen, ook bij vergrijzing. We koppelen dit ook aan een aanpak voor het mogelijk maken van doorstroming.
Eenduidige visie voor Pottenberg (woningen + openbare ruimte + inwonersmix)	Samen met o.a. corporaties en bewoners, vanuit het programma veerkrachtige wijkenaanpak, maken we integrale plannen voor Pottenberg als vitale wijk naar de toekomst toe.
Toekomstvisie voor Pottenberg inclusief groen	Groen en woningontwikkeling/verdichting worden in Pottenberg in samenhang ontwikkeld met oog op leefbaarheid, denk aan onder meer de groennorm.

Gezond wonen in grensstreek vraagt overleg grensregio's	Overleg met de grensgemeenten is bijvoorbeeld geweest met Lanaken, Riemst en Bilzen. Door dit actief te doen, zien we ook toe op afstemming op dossiers als wonen.
Levensloopbestendige woningen toevoegen, ook particulier	Naast behoud en versterking van de bestaande kwaliteiten zoals groenstructuren en verduurzaming (milieuperspectief én de levensloopbestendigheid) van de bestaande woningvoorraad wordt door toevoeging van (levensloopbestendige) appartementen nabij een kloppend hart met dagdagelijkse voorzieningen en zorg de doorstroming in de woningmarkt in buurten vergroot.
30km/u zone bij scholen (Papyrussingel, Clavercijmbelstraat)	Scholen en schoolomgevingen vormen een plek waar niet alleen ontmoeting tussen jeugdigen, maar ook tussen buurtgenoten onderling plaatsvindt. Ook na schooltijd kunnen de schoolgebouwen voor sociaal-culturele doeleinden benut worden. Deze plekken zijn bij uitstek groene, veilige, beweegvriendelijke ontmoetingsplekken voor de scholieren en buurtbewoners. Om dit te bereiken zijn we bereid om concessies te doen aan de autobereikbaarheid en het aantal autoparkeerplaatsen nabij de school.

Rode draad Stadsdeel Zuid – West

In Zuid-West lag de aandacht op het behouden van voorzieningen in de buurt, inclusief speelvoorzieningen, een buurtcentra en ontmoetingsplekken per buurt. De bereikbaarheid en bekendheid van deze ontmoetingsplekken zijn hierbij erg belangrijk. Er is ook een grote behoefte aan betaalbare levensloopbestendige woningen, diversiteit in seniorenwoningen en woningen met zorg.

Het is de wens om de binnenstad autoluw te maken en dit door te trekken naar de andere buurten in Maastricht, met meer opties en mogelijkheden voor andere vervoersmiddelen zoals bijvoorbeeld het openbaar vervoer. Ook het zorgen voor voldoende publieke laadpalen voor elektrische auto's wordt genoemd.

De gebiedsontwikkeling bij de ENCI komt meermaals ter sprake, met een duidelijke voorkeur van de aanwezigen: met behoud van de huidige natuurwaarden en het landschap ruimte geven aan kleinschalige duurzame bedrijvigheid, gecombineerd met recreatiemogelijkheden en –routes, met zorg voor een goede verbinding met de stad Maastricht. Het behoud en verder ontwikkelen van het groen in de buurt wordt ook meerdere keren als toekomstwens uitgesproken richting 2040. Dit ook vanwege de positie bijdrage op twee andere vaak genoemde aspecten, namelijk het verbeteren van de luchtkwaliteit en het tegengaan van wateroverlast.

Advies / Opmerking	Toelichting op verwerking in omgevingsvisie
--------------------	---

Basisvoorzieningen zoals pakketpunt, buurtcentrum, OV en apotheek in de buurt	Met deze omgevingsvisie zetten we vol in op nabijheid van basisvoorzieningen, met de dagelijkse voorzieningen zoals winkels in de kloppende harten met aandacht ook voor mobiliteit, gezondheid en gemak.
Betaalbare woningen, doorstroming senioren en balans met groen	Betaalbaarheid en doorstroming worden gecombineerd met het verdichten van de woningvoorraad, met oog voor groene, inclusieve wijken. We bereiken dit o.a. door bij nieuwbouw een verplicht aandeel betaalbare woningbouw te eisen.
Blauwe loper doortrekken naar Biesland	De Blauwe Loper heeft een verbindende rol naar diverse wijken in de buurt. Het verder doortrekken van de blauwe loper is op dit moment nog niet de ambitie.
Betere spreiding type inwoners over stad, tegengaan segregatie	We streven naar een evenwichtige bevolkingssamenstelling in de buurt door bij nieuwbouw een verplicht aandeel betaalbare woningbouw te eisen (afhankelijk van de huidige buurtsamenstelling – deze buurtafhankelijke uitwerking is opgenomen in de Notitie gebiedsgerichte uitwerking minimumpercentages betaalbare woningbouw).
Wijkaccu's en warmteopslag stimuleren	Innovatieve energieopslag zoals wijkaccu's ondersteunen we in samenwerking met bewoners en netbeheerder als omstandigheden daar geschikt voor zijn.
Aanpak geluidsoverlast airco's en houtstook via handhaafbare regels	Voor installaties als airco's en houtkachels zorgen we in uitwerking waar mogelijk voor regels, via o.a. het omgevingsplan.
Ruimtelijke kwaliteit integraal aanpakken (niet alles los)	Ruimtelijke kwaliteit is de mate waarin gebruik, beleving en toekomstwaarde van ruimte in balans zijn. Ruimtelijke kwaliteit betekent daarbij ook integraliteit, hoe bijvoorbeeld onderwerpen als verdichting, klimaat, gezondheid en mobiliteit in samenhang worden benaderd.
Gezonde lucht: minder glyfosaat, oplossingen met boeren zoeken	We ondersteunen actief dat de landbouw door provinciaal beleid verduurzaamd en gebruikt geen of veel minder mest en bestrijdingsmiddelen, zodat de natuur kan herstellen en de waterkwaliteit van het oppervlakte- als grondwater verbeterd. Voedselproductie is meer gericht op de burgers in de regio dan op de wereldmarkt. We passen voor de natuurbeken een zogenaamde beekdalbrede benadering toe met meer ruimte voor een meanderende beek (zie ook thema Water).
Buurttuin en groene loper als schakel naar centrum	Verbindingen zoals de Groene Loper en specifiek het initiatief van de buurttuin verbinden plekken én mensen.
Meer voorzieningen voor buiten spelen en ontmoeten (jongeren/kinderen)	Sport- en speelvoorzieningen worden erkend als essentieel voor de fysieke en sociale ontwikkeling van jongeren. De Omgevingsvisie stelt daarom dat deze voorzieningen een

	volwaardige plek in de directe woonomgeving moeten krijgen. Door deze laagdrempelig en verspreid over de wijken aan te bieden, wordt beweging gestimuleerd, ontmoeten mogelijk gemaakt en de leefbaarheid van buurten versterkt.
Groen inzetten tegen hitte	Met deze visie zetten we vol in op meer groen, voor mens en milieu – juist ook voor verkoeling. We zien dit niet als een tegenstrijdigheid met de ambitie om te verdichten, maar met een ambitie die hand in hand kan gaan als dit op de juiste wijze wordt ingericht. De omgevingsvisie doet daar voorstellen voor, en dit zal ook in de uitwerking worden gemonitord.
Verkeersstructuur verbeteren, snelheid handhaven	We blijven fietsroutes, oversteekpunten en verkeersveiligheid op kritieke locaties verbeteren, bijvoorbeeld op het moment dat straten worden aangepakt bij periodiek onderhoud.
Wateroverlast tegengaan via riolering en inrichting	Het aanpakken van wateroverlast, het vasthouden van water op de plek waar het valt en beperkingen van de overstort op riolering maken onderdeel uit van klimaatadaptatiebeleid.
Behoud bestaand groen bij nieuwe bouw (zoals bij klooster Biesland)	Waar mogelijk zorgen we voor het versterken van de groenstructuur bij nieuwbouwprojecten. Dit doen we bijvoorbeeld via de (monitoring van de) groennorm.
Samenhang waterbeheer, groen en biodiversiteit bij klimaatverandering	We koppelen biodiversiteit, waterbeheer en groen aan nieuwe ontwikkelingen voor klimaatbestendige en daarmee toekomstbestendige buurten.
Openbare plekken creëren zonder verplichting lidmaatschap	We hebben in de uitwerking oog voor gebruik van openbare ruimte en bijv. het kunnen vertoeven zonder kosten. Denk aan parken die daarvoor geschikt zijn.
Aantrekkelijke stad voor studenten met euregionale OV-verbindingen	We bouwen aan een studentenstad met sterke, duurzame verbindingen. We hebben de wens om naar de Randstad en Eindhoven, alsmede richting Brussel euregionale OV-verbindingen te stimuleren en daar actief voor te lobbyen.
Toekomstbestendige, duurzame woningen stimuleren	Nieuwbouwwoningen moeten zich houden aan landelijke regels die duurzaamheid en een bepaalde mate van levensloopgeschiktheid borgen.
Vrachtverkeer en sluiproutes beperken (Tongerseweg)	De herinrichting van de Tongerseweg is geen onderdeel van de besluitvorming van de omgevingsvisie. De omgevingsvisie zet wel in op zo veilig mogelijke straten, en beziet in het totaal stedelijk beeld hoe mobiliteit zo goed mogelijk stadsbreed in te richten.

30 km/u als norm in alle wijken	Met tot doel het verbeteren van de verkeersveiligheid en het verminderen van geluidhinder door verkeer definiëren we in de omgevingsvisie stadsbreed - met uitzondering van de grotere ontsluitingswegen en stroomwegen - een maximale snelheid van 30 km per uur als doel om uiterlijk in 2040 geëffectueerd te hebben
Snelheid en verkeersveiligheid bewaken op Bieslanderweg en Cannerweg	We streven naar zo veilig mogelijke routes, zeker daar waar snelheid een probleem vormt.
Sociale cohesie in wijken stimuleren via initiatieven, buurtblad, buurtplatforms	Sociale cohesie versterken we via bijvoorbeeld buurtinitiatieven, de veerkrachtige wijkenaanpak en het creëren van inclusieve plekken.
Behouden van het groene karakter stadsdeel	Groene kwaliteiten van stadsdelen blijven behouden en worden versterkt via onder meer de groennorm, juist als onderlegger bij de hernieuwde plannen.
Theresiakerk ontwikkelen tot levendig buurtcentrum	Er is in de stad op verschillende manieren ruimte voor meer levendige ontmoetingsplekken. Dit blijft wel afhankelijk van bijvoorbeeld de locatie en benodigde randvoorwaarden zoals parkeren. De Theresiakerk specifiek is een privaat initiatief.
Netwerk van bewonersinitiatieven ondersteunen	Initiatiefnemers in de buurt krijgen ondersteuning bij ideeën, bijvoorbeeld via de uitvoering van het gebiedsgericht werken, de burgerbegroting en/of het participatiekader.
Onderhoud openbare ruimte versterken (verlichting, stoepen, takken)	De openbare ruimte heeft prioriteit in het gemeentelijk beleid, met nadruk op goed beheer, regelmatig onderhoud en functioneel gebruik. Door te zorgen voor een schone, veilige en toegankelijke inrichting blijft de openbare ruimte aantrekkelijk en bruikbaar voor alle inwoners, en draagt deze actief bij aan de leefbaarheid en sociale kwaliteit van de stad.
OV voor ouderen goed ontsluiten (ziekenhuis, Vrijthof)	Het streven is het openbaar vervoer zo dekkend mogelijk in te richten. Door OV-verbindingen beter te laten aansluiten op voorzieningen, wordt de bereikbaarheid vergroot en blijven ouderen langer mobiel en zelfstandig. Dit draagt bij aan inclusiviteit, toegankelijkheid en een leefbare stad.
Ruimte voor ontmoeten door open uren beter bekend te maken	Bekendmaking van openingsuren zijn private aangelegenheden en geen onderdeel van een omgevingsvisie.
Parkeerplaatsen combineren met bereikbaarheid en kwaliteit	De omgevingsvisie stuurt op slimme combinaties van parkeren, bereikbaarheid en ruimtelijke kwaliteit. Door integratie in de openbare ruimte en goede ontsluiting wordt zowel functionaliteit als leefbaarheid geborgd. Parkeren blijft

	belangrijk, maar moet samengaan met een aantrekkelijke openbare ruimte.
Leegstaande panden herbestemmen als ontmoetings- of woonplekken	De gemeente stuurt niet actief op de invulling van leegstaande panden – mede omdat langdurige leegstand in Maastricht niet veel voorkomt.
Sport- en speelvoorzieningen voor jongeren in buitenruimte	Sport- en speelvoorzieningen worden erkend als essentieel voor de fysieke en sociale ontwikkeling van jongeren. De Omgevingsvisie stelt daarom dat deze voorzieningen een volwaardige plek in de directe woonomgeving moeten krijgen. Door deze laagdrempelig en verspreid over de wijken aan te bieden, wordt beweging gestimuleerd, ontmoeten mogelijk gemaakt en de leefbaarheid van buurten versterkt.
Bereikbaarheid van ontmoetingsplekken verbeteren	Ontmoetingsplekken worden goed bereikbaar ingericht voor iedereen met focus op het STOP-principe.
Winkelvoorzieningen behouden als sociale ontmoetingsplek	De dagelijkse buurtwinkels behouden we geclusterd in de ‘kloppende harten’ in de buurten. Deze hebben niet alleen een economische functie, maar zijn ook belangrijke sociale ankerpunten in de wijk. Ze zijn belangrijk voor de leefbaarheid, omdat mensen elkaar ontmoeten, daar dagelijks contact plaatsvindt en waardoor verbindingen ontstaan tussen bewoners. De Omgevingsvisie erkent deze meervoudige waarde en zet in op het behoud en de versterking van de hoofdwinkelstructuur als vitale en levendige onderdelen van de stad.
Kerkhof gebruiken als groene ontmoetingsplek	Bijzondere en waardevolle plekken zoals een vernieuwd kerkhof kunnen (groene) ontmoetingsruimtes zijn.
Beperken van (vracht)verkeer en 30 km/u in hele stad	Met tot doel het verbeteren van de verkeersveiligheid en het verminderen van geluidhinder door verkeer definiëren we stadsbreed - met uitzondering van de grotere ontsluitingswegen en stroomwegen - een maximale snelheid van 30 km per uur als doel om uiterlijk in 2040 geëffectueerd te hebben.
Milieuzone instellen (Kanaaldijk, Tongerseweg, Singel)	Voorlopig zijn er geen ambities om de milieuzones verder uit te breiden.
ENCI integraal onderdeel van de stad maken	Het integraal onderdeel maken van het ENCI-terrein bij de stad past bij de ambitie van Maastricht dit gebied te verbinden met het stedelijk weefsel. In het ontwerp wordt ingezet op herontwikkeling als bedrijvenlocatie met respect voor

	landschap, cultuurhistorie en met ook andere nieuwe functies. Zo kan het ENCI-gebied uitgroeien tot een schakel tussen de stad, de omringende natuur en de (Maastrichtse) samenleving.
Meer ontspanning, recreatie en cultuurvoorzieningen	De omgevingsvisie zet in op een aantrekkelijke leefomgeving met ruimte voor ontspanning, recreatie en cultuur, verspreid over de stad. Dit versterkt de vitaliteit van buurten en draagt bij aan gezondheid, ontmoeting en identiteit.
Circulaire economie koppelen aan onderwijs en duurzaamheid	Samen met ondernemers krijgt de circulaire economie de komende jaren meer vorm in Maastricht. Dit via het beleid dat daarvoor is vastgesteld en de aanpak op de bedrijvenparken om hiervoor ruimte te genereren.
OV-netwerk doelmatiger en veiliger maken, fietsverbindingen versterken	Inzet voor de gesprekken over het OV-netwerk is verdere verbetering van dit netwerk, en het creëren van veilige(re) routes voor fietsers en voetgangers. Maastricht heeft als doel het stimuleren van het aandeel lopen en fietsen voor verplaatsingen binnen Maastricht en stimuleren aandeel fietsen en openbaar vervoer voor verplaatsingen van/naar Maastricht.
Wandelen, fietsen en OV actief stimuleren	Actieve mobiliteit krijgt prioriteit in stadsontwikkeling, met stimulering van fietsen en lopen via het STOP-Principe.
Behouden van primaire voorzieningen in buurten	We behouden essentiële voorzieningen zoals winkels, scholen, gezondheidszorg en buurtontmoetingscentra in wijken door de <i>kloppende harten</i> aanpak. Door centralisering versterken de voorzieningen elkaar, vindt ontmoeting plaats en is er een goede bereikbaarheid voor verschillende vervoersmiddelen.
Verbeteren luchtkwaliteit (ENCI en stikstof)	Duurzaamheid is belangrijk bij de ontwikkelingen rondom de ENCI: emissiebeperking en realisatie van (meer) circulaire economie zijn onderdelen van ontwikkeling.
Behoefte aan apotheek, postkantoor, pinautomaat in St. Pieter (en andere buurten)	Het voorzieningenniveau in wijken wordt versterkt in en rondom de kloppende harten, die bedoeld zijn voor dagelijkse voorzieningen. Door in te zetten op bereikbaarheid en geclusterde functies in de buurt wordt de leefbaarheid en zelfredzaamheid van bewoners versterkt.
ENCI herontwikkelen met focus op natuur, lichte bedrijvigheid en gezondheid	Het ENCI-terrein ontwikkelt zich van een gesloten industrieterrein tot een open, gemengd werkgebied met innovatieve bedrijvigheid, kennisontwikkeling, recreatie en wonen. Het zuidelijk deel blijft bestemd voor milieubelastende bedrijven, het noordelijk deel transformeert naar een productieve, deels woon-werk buurt. Duurzaamheid is leidend: emissiebeperking en circulaire economie zijn

	randvoorwaardelijk, net als prioriteit voor duurzame mobiliteit. Wonen wordt vooral toegevoegd waar het werken versterkt.
Vergrijzing tegengaan door woningmix starters/jongeren	Een verplicht aandeel betaalbare woningbouw is een uitgangspunt voor nieuwe woningbouwprojecten. Het idee is dat deze woningmix ook jonge mensen aantrekt en doorstroom stimuleert voor senioren/ jonge gezinnen.
Leegstaande panden herontwikkelen tot woningen en verblijfsplekken	De gemeente stuurt niet actief op de invulling van leegstaande panden – mede omdat langdurige leegstand in Maastricht niet veel voorkomt.
Geen uitbreiding XIOR projecten in de buurt	XIOR is één van de partijen die studentenhuisvesting heeft gerealiseerd in de gemeente Maastricht. Er worden op voorhand geen ontwikkelende partijen uitgesloten van het realiseren van nieuwe (studenten)woningbouw in de Omgevingsvisie.
Buurttuin/park realiseren naast Bonnefantencollege	Buurtgroen en kleinschalige parken worden ontwikkeld, onder meer voor sociale cohesie. Waar dit wordt gerealiseerd / versterkt / behouden wordt op een kleiner schaalniveau uitgewerkt dan de (richtinggevende) Omgevingsvisie.
Biesland, Jekerdal en St. Pieter behouden zoals het nu is	De bestaande karakteristieken van gebieden - zoals Biesland, St. Pieter en Jekerdal worden doorontwikkeld, met oog voor het bestaande karakter.
Economie en bedrijvigheid concentreren in centra; niet versnipperen	Economische functies zijn verschillend geconcentreerd aanwezig in de stad. Denk aan de zwaardere en/of grotere bedrijven op de bedrijvenparken en aan winkels, horeca en kantoren in dynamische gebieden zoals de binnenstad en het Retailpark Belvédère. In de woonbuurten concentreren we de winkels met zoveel mogelijk ook andere commerciële activiteiten in en rondom de kloppende harten. Daarbuiten zijn er in de woonbuurten kleinschalige commerciële activiteiten aanwezig, denk aan bewoners die ‘werken aan huis’, bedrijfsverzamelgebouwen en andere kleinschalige stadsverzorgende bedrijvigheid met een lage milieucategorie passend in een woonwijk.
Gebied vooral geschikt maken voor wonen; zware industrie niet gewenst	Zware industrie vindt alleen plaats op de aangewezen (industriële) bedrijvenparken. In de woongebieden wordt het wonen soms gemengd met werkfuncties maar dan is dit kleinschalige bedrijvigheid met een lage milieucategorie.

Deel 3 - De digitale verdieping

Na het burgerberaad en de stads(deel)sessies is digitaal verder verdiept op een aantal belangrijke en terugkerende onderwerpen. Dit om verder in te zoomen op mogelijke voorstellen en hoe de Maastrichtse bevolking erover denkt. De onderwerpen zijn:

1. *Ontmoeting*
2. *Vergroening*
3. *Binnenstad*
4. *Beweging*
5. *Wonen*
6. *Wateroverlast*

De vragenlijst is ingevuld door 2410 respondenten. De nieuwsbrief, de enquêtes en de werving via het Expat Centre van de gemeente hebben de meeste respondenten opgeleverd. De leeftijdsverdeling onder de respondenten is vergeleken met de verdeling in de bevolking. Deze vergelijking laat zien dat de leeftijdsgroep van 51 tot en met 75 jaar oververtegenwoordigd is. 42% van de respondenten valt in deze leeftijdsgroep terwijl dit in de bevolking slechts 34% is. De leeftijdsgroepen '17 tot en met 35 jaar' en '36 tot en met 50 jaar' zijn ondervertegenwoordigd. In de analyse is weging toegepast op basis van de leeftijd om de leeftijdsverdeling onder de respondenten overeen te laten komen met de leeftijdsverdeling in de bevolking. 85% van de respondenten heeft de vragenlijst ingevuld in het Nederlands, 13% in het Engels, 2% in het Duits en 1% in het Frans.

Ontmoeten

'Welke ontmoetingsplekken zou je meer willen zien?' Die vraag kregen de respondenten voorgelegd. Hierbij mochten ze maximaal 3 antwoorden aangeven. Het meest genoemde antwoord is een park met 68%. De eerstvolgende ontmoetingsplekken zijn de buurttuin met 41% en horeca in de buurt met 36%. Het minst hebben de respondenten behoefte aan een rolschaats-skatepark. 4% van de respondenten zou die meer willen zien.

Groen

Bij groen op straat, buurt of stadsniveau werd vaker gekozen voor straat en met name buurtniveau. Het minst genoemde scenario in totaal (16%) maar ook in de verschillende leeftijdsgroepen is 'geclusterd groen op stadsniveau'. In de leeftijdsgroep van 17 tot en met 35 jaar geeft 22% de voorkeur aan geclusterd groen op stadsniveau. De groep van 36 tot en met 50 jaar geeft in 50% van de gevallen de voorkeur aan extra groen in de eigen straat.

Binnenstad

Meer groen, inzet bij de maas om drukte te spreiden en een aantal straten autovrij te maken zijn de drie meest genoemde opties om de binnenstad aantrekkelijk te houden voor inwoners en bezoekers. Minder genoemd zijn spreiding van evenementen en horeca buiten de binnenstad en de vermindering van mogelijkheid parkeren in de binnenstad.

Impuls aan fietsen of wandelen

Voor de gehele groep geldt dat hier vooral meer fietsstallingen en fietsparkeerplekken nodig zijn (55%). Op de tweede plek staat het inrichten van de straten voor fietsers en wandelaars in plaats van voor autobestuurders.

Aansluitend aan de vraag wat nodig is om meer te fietsen of te wandelen, is gevraagd hoe de ruimte voor fietsers en wandelaars gecreëerd moet worden. De meest genoemde optie is het aanpassen van de straten voor eenrichtingsverkeer (47%) gevolgd door het verplaatsen van de parkeerplekken

(44%). Het opheffen van de parkeerplekken wordt door 35% van de leeftijdsgroep 51 tot en met 75 jaar genoemd.

Woningen

Aan de respondenten is gevraagd welke woningen in Maastricht gebouwd moeten worden. Seniorenwoningen worden het vaakst (53%) genoemd als woningtype dat in Maastricht gebouwd moet worden. Ook kleinere huizen (50%) en ruime appartementen (49%) worden door de helft van de respondenten genoemd. Hogere woongebouwen worden minder genoemd. 26% van de respondenten vindt dat deze in Maastricht gebouwd moeten worden.

De seniorenwoning wordt het vaakst genoemd als woning die in Maastricht gebouwd moet worden. Dit geldt echter voor de hele groep respondenten. Wanneer wordt gekeken naar de verschillende leeftijdsgroepen is er een verschil in voorkeur te zien voor het type woning dat gebouwd moet worden. De leeftijdsgroep 17 tot en met 35 jaar geeft de voorkeur aan kleinere huizen (61%) en ruime appartementen in een groene omgeving (62%). De groep 36 tot en met 50 jaar noemt ook de seniorenwoning het vaakst (58%) maar geeft ook aan dat er gezinswoningen met een eigen tuin (50%) gebouwd moeten worden. Voor de leeftijdsgroepen 51 tot en met 75 jaar en 76 tot en met 100 jaar staat de seniorenwoning bovenaan het wensenlijstje met respectievelijk 76% en 84%.

Wateroverlast

Respondenten is gevraagd wat de gemeente kan doen om ze te stimuleren om mee te helpen wateroverlast tegen te gaan. Het was slechts mogelijk om één antwoord te kiezen. Voor een derde van de respondenten (33%) stimuleert het krijgen van een hulpmiddel zoals een regenton of waterschotten om mee te helpen tegen wateroverlast. 29% van de respondenten wil graag informatie over hoe ze wateroverlast kunnen beperken. Voor iets meer dan een kwart van de respondenten (26%) is een subsidie het juiste middel om thuis dingen te doen tegen wateroverlast. 8% heeft een ander idee waarmee de gemeente kan stimuleren om wateroverlast tegen te gaan. Deze antwoorden zijn opgenomen in een separate bijlage met de open antwoorden. Voor 5% is een verplichting nodig om in actie te komen tegen wateroverlast.